

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ
ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КНЗ «ЧЕРКАСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»

Нова грамотність у цифровому столітті

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ОБЛАСНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ

**ЖОВТЕНЬ 2016 р.
ЧЕРКАСИ**

ББК 73
Н 74

Нова грамотність у цифровому столітті // Матеріали обласної науково-практичної інтернет-конференції. / Автор-упорядник Ю. М. Зоря. – Черкаси : ЧОПОПІ, 2016. – 107 с.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Т. К. Андрющенко, доктор педагогічних наук, завідувач кафедри дошкільної освіти та професійного розвитку педагогів КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради»

В. М. Шемшур, завідувач лабораторії інформаційних технологій КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради»

Збірник містить матеріали понад 50 науковців, методистів, керівників та педагогів, які мають досвід дослідницької діяльності з актуальних питань викладання медіаосвіти у дошкільних, загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах.

Тексти представлено у авторській редакції. Автори несуть повну відповідальність за зміст публікації, а також за добір і точність наведених фактів, цитат, власних імен та інших відомостей.

ЗМІСТ

1.	БЕРЕГОВЕНКО В.В. ШКІЛЬНІ ЗМІ ЯК ВЕКТОР РОЗВИТКУ МЕДІАОСВІТИ У НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ	5
2.	БОЖКО О.О. ПОКОЛІННЯ Z	8
3.	ГАЙДАЙ Л.В. МЕДІАКОМПЕТЕНТНІСТЬ ПЕДАГОГА	12
4.	ГОНЧАРИК О.Ф., ХОДОРОВСЬКА С.І. ФОРМУВАННЯ МЕДІАГРАМОТНІСТІ ЗАСОБАМИ МАТЕМАТИКИ	18
5.	ДУБАШЕВСЬКИЙ С.В. УМОВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ В МЕДІАОСВІТІ	21
6.	КІЯН Н.М. ВПЛИВ СУЧАСНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ НА ПСИХІЧНИЙ РОЗВИТОК ДИТИНИ	25
7.	КОВАЛЬ О.А. СКЛАДОВІ МЕДІАКОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛІВ СУСПІЛЬНО- ГУМАНІТАРНОГО ЦИКЛУ	31
8.	МОРОЗОВА А.В. РОЛЬ МЕДІАОСВІТИ У СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ	34
9.	НЮКІНА Т.В. МЕДІАКУЛЬТУРА ТА МЕДІАГРАМОТНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ, ЯК СКЛАДОВІ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ. ФОРМУВАННЯ МЕДІАКОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛЯ	40
10.	ОНОПРІЄНКО В.О. АКТУАЛЬНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ МЕДІАОСВІТИ ТА МЕДІАГРАМОТНОСТІ У ШКОЛІ	45
11.	ОПАНАСЕНКО Ю.М. ПОКОЛІННЯ Z: НОВІ ВИКЛИКИ ДЛЯ ОСВІТИ	51
12.	ПУЗЄЄВА І. Я. РОЛЬ МЕДІАОСВІТИ У СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ	54
13.	ЦАРИННА Л.Г. ХМАРНІ ТЕХНОЛОГІЇ В РОБОТІ КЛАСНОГО КЕРІВНИКА	58

БЕРЕГОВЕНКО В.В.,
заступник директора з виховної роботи,
Смілянська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №10

ШКІЛЬНІ ЗМІ ЯК ВЕКТОР РОЗВИТКУ МЕДІАОСВІТИ У НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

У статті «Шкільні ЗМІ як вектор розвитку медіаосвіти в навчальних закладах» дається визначення поняття «медіаосвіта», шкільні ЗМІ, викладено шляхи та причини розвитку медіаосвіти в навчальних закладах, вплив шкільних ЗМІ на учнів.

Дитина має право на вільне висловлювання, тобто “свободу шукати, одержувати та передавати інформацію та ідеї будь якого роду незалежно від кордонів в усній, письмовій чи друкованій формі, у формі творів мистецтва чи за допомогою інших засобів на вибір дитини” (Стаття 13 Конвенції ООН про права дитини).

Сучасна школа – це пошук нових ефективних технологій, шляхом формування зрілої, соціально – значимої особистості . І тому так важливо, щоб наші випускники володіли не тільки міцним запасом навчальних знань і вмінь, але і сформованими навичками саморозвитку та самоосвіти, необхідними компетенціями, що дозволяють їм легко адаптуватися у великому і складному «дорослому» світі .

Школа – це модель «дорослого» світу, а отже, розвиток творчих здібностей, підвищення їх мотивації до творення – один із пріоритетних напрямків її розвитку.

Цілком переконана, що найважливішою умовою мотивації дитини до творчості є захопленість творчою ідеєю самого вчителя. Немає блиску в очах, немає фонтануючої енергії – нічого не вийде. Млявість і апатичність народжують нудьгу і смуток, а творчість – це завжди пошук і неймовірне відчуття задоволення, коли щось вийшло, і знову пошук, якщо щось не вдалося.

Медіаосвіта (англ. *media education* від лат. *media* - засоби) - напрям у педагогіці, спрямований на вивчення закономірностей масової комунікації (преси, телебачення, радіо, кіно, відео і т.ін.). Основні завдання медіаосвіти: підготувати нове покоління до життя в сучасних інформаційних умовах, до сприйняття різноманітної інформації, навчити людину пручатись наслідкам її впливу на психіку, оволодівати засобами спілкування на основі невербальних форм комунікації за допомогою технічних засобів. [1, с.14]

Медіаосвіта як процес розвитку й саморозвитку особистості на матеріалах та за допомогою засобів масової комунікації покликана формувати культуру комунікації, уміння усвідомлено сприймати, критично осмислювати, інтерпретувати медіатексти з метою

розширення загальних, соціокультурних та професійно значущих знань, комунікативних та творчих здібностей сучасного учня.

Сучасна освіта немислима без використання засобів масової комунікації й інформаційних технологій. Засоби масової комунікації виконують безліч функцій: інформаційну, виховну, просвітницьку, розважальну та ін. Власне кажучи, сучасні ЗМК стали системою неформальної освіти й просвіти різних шарів населення.

Для вдосконалення якості сучасної освіти, забезпечення її доступності та ефективності, підготовки молоді до життя і діяльності в інформаційному суспільстві сьогодні доцільно враховувати процеси стрімкого інформаційно-технологічного розвитку різних галузей.

Згідно з державною національною програмою «Освіта» навчально-виховний процес у школі має бути направлений на формування та розвиток пізнавальної активності школярів, удосконалення форм і змісту навчального процесу, впровадження інформаційно-комунікаційних технологій для навчання. У зв'язку з цим значно актуалізується проблема розвитку медіа-освіти підростаючого покоління.

У 1987 році Рада Європи прийняла "Резолюцію по медіаосвіті і новим технологіям", де медіаосвіті надавалося величезне значення. У 2000 році Радою Європи були розроблені Рекомендації Парламентської Асамблеї по медіаосвіті, у яких відзначалося, що медіаосвіту можна розглядати як навчання, спрямоване на розвиток медіа-компетентності, критичного і вдумливого ставлення до медіа з метою виховання гармонічно розвинених громадян, здатних формувати власну думку на основі доступної їм інформації.

Незважаючи на те, що більшість учителів позитивно ставляться до медіаосвіти, насправді є ряд проблем, що стають на заваді активному застосуванню нових технологій в навчальному процесі. Серед них відсутність належного оснащення навчальних закладів технологічними засобами, невідповідність педагогів і т. ін. З іншого боку, відзначається досить великий відсоток учителів, що працюють по традиційній системі, яка не враховує потребу сучасного суспільства у формуванні самостійного критичного мислення учнів.

Багато вчителів не відчують необхідності використання нових технологій на уроках. Включення нових технологій в освітній процес є соціальною необхідністю. Впровадження в школі нових інформаційно-комунікаційних технологій саме по собі не змінює і не поліпшує освіти, оскільки успіх освіти залежить від учителів. У зв'язку з цим великого значення набуває необхідність підвищення рівня медіа-культури працюючих педагогів.

Медіаосвіта відкриває великі можливості для розвитку дитини, її інтелектуального і творчого потенціалу, здібностей, самостійного мислення. Саме в рамках медіаосвіти можливий розвиток умінь орієнтуватися в сучасних інформаційних потоках, підвищення

рівня медіаграмотності школярів, зміна їхньої позиції при сприйнятті різних медіатекстів – з пасивного поглинання до критичного аналізу одержуваної інформації.

Кінцевою метою медіаосвіти є розвиток медіаграмотності учнів, що сприяє спілкуванню з медіа під критичним кутом зору, розумінню значимості медіа в житті кожної людини.

Медіаграмотність у першу чергу необхідна школярам, що пов'язано з особливостями сучасної соціокультурної ситуації, зокрема із широкими контактами учнів з медіа.

Медіаосвіта проголошена ЮНЕСКО одним із пріоритетних напрямів у педагогіці XXI століття. Цей напрям освіти нині став предметом прискіпливої уваги не тільки педагогів, а й фахівців сфери філософії освіти, журналістики, засобів масової інформації, оскільки розглядається в сучасному світі як процес розвитку особистості за допомогою і на матеріалі засобів масової комунікації (медіа) з метою формування культури спілкування з медіа, творчих, комунікативних здатностей, критичного мислення, умінь повноцінного сприйняття, інтерпретації, аналізу та оцінювання медіатекстів, навчання різних форм самовираження за допомогою медіатехніки. Медіаграмотність допомагає людині активно використовувати можливості інформаційного поля телебачення, радіо, відео, кінематографа, преси, Інтернету, допомагає їй краще зрозуміти мову засобів соціальної комунікації.

Саме медіаосвітні технології, котрі виокремилися в окрему частину педагогіки – медіадидактику, яка розробляє теорію медіаосвіти й навчання, науково обґрунтовує зміст медіаосвіти, вивчає закономірності, принципи, методи й організаційні форми навчання із залученням медіапродуктів та опертям на мас-медіа, - втілюють принципи гуманізації освіти, сприяють підвищенню інтелектуального, культурного, духовного, морального рівня майбутнього фахівця. [1, с.18]

Шкільна газета – це не просто офіційні друковані видання, що відображають шкільну реальність, насамперед це особливий дитячий соціум, спільнота близьких за духом людей, об'єднаних спільною ідеєю і готових реалізувати свій творчий потенціал. Видання має бути цікавим! Причому, і тим, хто його створює, і тим, хто його читає. Отже, має бути чітка концепція друкованого видання, орієнтованого на свого читача. Створити концепцію не так просто. Ще важче вибрати форму для реалізації творчої ідеї.

Важливо вчити дітей чітко формулювати і висловлювати думки й відчуття, а також вони мають знати, що це їх невід'ємне право і мати внутрішню потребу висловлюватися. Завдання також полягає в тому, щоб навчити дітей вільно висловлювати свої погляди, сформулювати механізм реалізації цього права, і здійснювати моніторинг, тобто постійне відслідковування його на практиці.

Ефективним засобом навчання та забезпечення механізму реалізації можуть стати шкільні ЗМІ. Це дає змогу створити демократичну атмосферу, залучити учнів до обговорення важливих для них проблем і до прийняття рішень.

Загалом, діти будь-якого віку сприймають медіа-освіту „на ура”, якщо їх особисто залучити до процесу. Це може бути обговорення резонансних фільмів, телешоу, статей, ну і звичайно, створення власної медіа-продукції. Скільки емоцій вирує, наприклад, на уроках медіа-освіти, коли діти відтворюють своє улюблене телешоу, моделюючи різні варіанти розвитку подій! Так вони вчаться розуміти, що викривлення інформації може бути зумовлене не тільки чийось наміром чи нерозумінням, але й технічними причинами. До речі, в нашій школі на сьогоднішній день існує шкільна газета „Десять +», яка була створена у 2008 році. Спочатку дописи у газету писали лише учні старших класів, і лише про те, що відбувалося у школі. Згодом діти почали розкриватися і в газеті з'явилася рубрика «Поетична сторінка». Наразі, не вистачає сторінок, щоб надрукувати всіх бажаючих. На сторінках газети виливаються мрії, переживання, внутрішній світ дітей.

З чого ж починається інтерес дитини до створення друкованого видання? Я вважаю, що секрету тут немає: інтерес до предмету народжує бажання не тільки дивуватися красою художнього слова відомих авторів, а й самому спробувати сили у створенні власного словесного твору. Зацікавленість починається з бажання заявити про себе, перевірити, а іноді й довести самому собі та іншим наявність здібностей . «Немає нездібних дітей!» - треба частіше говорити своїм учням, змушуючи їх повірити у власні сили.

Творча активність – це самореалізація дитини, і чим більше у дитини можливостей заявити про себе світу, тим краще. Звісно, і від педагога залежить багато чого, перш за все визначення ступеня готовності художнього матеріалу, адже сприйняття так важливе для автора – дебютанта.

Пропоную згадати часи, коли комп'ютери були далеко не у всіх, а про комп'ютерні технології ми ще мріяли. Роки комп'ютерної безграмотності, одним словом. І хіба наші діти при підготовці, наприклад свята Дня Вчителя не готували стіннівку, присвячену вчителям ? Хтось малював, хтось складав вірші та епіграми, хтось проводив соціологічне опитування, інтерв'ював учнів та вчителів . Вражаюче, що разом, спільно працювали і талановиті автори, і тихі трієчники, які, до речі, прекрасно малювали. І відчайдушні хуліганісти хлопчики, які здорово складали кросворди про вчителів.

Кожен знаходив собі справу, кожен реалізував свій творчий потенціал. А скільки радості і тріумфу було, коли навколо газети збиралася ціла юрба читачів! Саме ця рукописна газета може покласти початок творчій спільці таких різних дітей і об'єднати їх у єдину творчу команду.

Шкільна газета для учнів – це величезний стимул для саморозвитку і самоорганізації. Тут вирішуються такі питання, як професійна орієнтація – і це не обов'язково журналістика, тут розвивається і культура мови, і творча уява, розвиток почуття часу та відповідальності, виробляється володіння новими технологіями, досвід роботи з різними джерелами інформації. Таким чином газета допомагає становленню особистості дитини – вільної, мислячої, толерантної. Це такий вид роботи, у якому неможливо керівникам працювати в півсили.

Бажаю тим, хто творить свою шкільну газету і взявся за працю журналіста, відчутти насолоду від спілкування зі своїми читачами.

Список використаних джерел:

1. Онкович Г.В. Медіаосвіта (Загальний курс): програма навчального курсу для студентів вищих навчальних закладів. – К.: ІВО НАПН України, 2010. - 24 с.
2. Медіакультура особистості; соціально-психологічний підхід: навчально-методичний збірник / О. Т. Баришполець, Л. А. Найдюнова, Г. В. Мироненко, О. Є. Голубєва, В. В. Різун та ін.; За ред. Л. А. Найдюнової, О. Т. Баришпольця. – К.: Міленіум, 2009. – 440 с.
3. Стаття „Медіаосвіта як процес розвитку й саморозвитку особистості сучасного школяра”http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/43755/

БОЖКО О. О.,
вчитель початкових класів,
Смілянська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів №12
Смілянської міської ради Черкаської області

ПОКОЛІННЯ Z

Обзор матеріалів статей з Інтернету про «Покоління Z», їхні особливості. Прогноз фахівців стосовно школи майбутнього. Виховні секрети для ефективного використання «думаючих виконавців».

Покоління Z - це інформаційне покоління! [1, с.1,2]. Згідно Теорії Поколінь, створеної у 1991 р. Нейлом Хоувом та Вільямом Штраусом, кожні 20 років народжується нове покоління людей, які виховуються у певних історичних умовах та мають схожі цінності. Нині активними є покоління - Baby Boomers, X, Y, Z . Покоління Z - діти, народжені у епоху масштабного розповсюдження Інтернет-технологій (в Україні початок цього періоду - з 2003-2005 рр.

Покоління Z пов'язує використання таких речей, як Інтернет в цілому, YouTube, мобільні телефони, SMS і MP3-плеєри як щоденну практику. Для представників покоління Z характерне етичне споживання, підприємницькі амбіції, прогресивні погляди на різні теми – від освіти і до питань статі.

Тепер доступ в Інтернет не обмежується лише користуванням домашнім комп'ютером і може бути доступним в будь-який момент завдяки ноутбукам з інтернет-модемами, планшетах, мобільним телефонам, смартфонам, смарт-годинникам, таким пристроям як Google Glass або навіть кишеньковим ігровим приставкам. В цьому простежується велика схожість поколінь Z та Y, але на відміну від других, покоління Z в більшості випадків вже народилося, коли Інтернет повністю ввійшов до повсякденного життя людини. До того ж, покоління Z – це перше покоління, що повністю народилося в епоху глобалізації та постмодернізму.

Демограф Марк МакКрайндл висловив думку, що діти покоління Z — тобто ті, що народились після 2010 року — сформують так зване покоління "Альфа". Не дивлячись на те, що покоління Z ЗМІ називають поколінням 21 століття, саме "Альфа" буде повноправним рухом цього століття, так як покоління "Альфа" - перше покоління, життєвий цикл якого починається саме в 21 столітті.

Які ж вони – діти покоління Z? [2, с. 2,3] Це перше покоління, яке народилося у цифровому світі і вже не може існувати без мобільного Інтернету та інших гаджетів. Вони живуть у світі «без кордонів».

Діти задають запитання гуглу, а не вчительці, дорогу знайдуть по навігатору, а речі придбають в Інтернеті, навіть у тій країні, де вони не живуть.

Їм вдається одночасно вчити уроки, вести СМС-переписку з друзями, слухати музику і розмовляти з бабусею. Ця можливість «бачити» одночасно декілька екранів одночасно призводить до того, що швидкість сприйняття інформації різко зростає.

Ці якості мають зворотну сторону – мозок, навчений швидко обробляти інформацію, починає нудьгувати, коли інформації мало, наприклад, на уроках.

Саме різниця у швидкості сприйняття інформації у вчителя старшого покоління і у дітей призводить до проблем – вчителі не можуть утримувати увагу дітей і сердяться на них через це.

Часто батьки обмежують час роботи дітей за комп'ютером, хвилюючись за їхнє здоров'я. Звичайно, досліджень про вплив цифрового світу на дитячу психіку мало, але дорослі проводять за комп'ютером багато часу (айпішники – весь вільний час) і при цьому досить успішні у житті, наприклад, Марк Цукерман і Білл Гейц.

Альтернативи цифровому світу немає. Ми дуже швидко рухаємося у новий світ, повний трансформацій. А діти використовують любую можливість, любий гаджет, щоб підключитися до інформаційного потоку.

Західні дослідники визначили, що покоління Z відрізняється підвищеним рівнем відповідальності не тільки за себе, але і за оточуючий світ. Вони багато чого вміють і можуть.

Нове покоління починає свій бізнес вже у 10 років. Звичайно, такі успішні проекти пов'язані з Інтернетом. Але ранні успіхи діти XXI століття роблять не тільки у бізнесі. Не менш успішні вони у науці чи у вивченні технологій. Самий молодий сертифікований спеціаліст Microsoft - 8-й пакистанець Шафай Тобані, стільки ж самому молодому мільйонеру. Дивують своїми знаннями і юні геймери – переможці міжнародних чемпіонатів.

Діти покоління Z представляють собою дивну суміш дитячої безпосередності і дорослих умінь. Така дитина – не-дитина, яка живе у якомусь своєму світі часто вражає глибиною сприйняття життя. Вони начебто реагують на якісь невідомі нам зміни зовнішнього світу, створюючи безліч проблем батькам і вчителям.

З'явилися діти-індиго, які мають унікальні здібності і складний характер.

А що робити з дітьми з підвищеною гіперактивністю і дефіцитом уваги? Їх енергія зашкалює, а дорослі не знають, як навчити дитину з користю її використовувати.

Вони дуже схожі на героїв мультфільмів – залізного чоловіка, супермена.

Інша проблема – аутизм. Можливо це новий спосіб мозкової діяльності? Можливо, за цим ховається геніальність, то як її знайти і використовувати.

Аутисти у своїх статтях в Інтернеті пишуть, що вони здатні помічати і аналізувати дуже багато подробиць, нюансів а оточуючому світі, яких не помічають звичайні люди, і це їх дуже втомлює. А людина, яка говорить одне, думає друге, а відчуває третє, взагалі важко ними спіймається. Мозок, який так багато знає про оточуючий світ не може з цим світом взаємодіяти. Непроста задачка для вчителів і батьків.

Що зміниться у освіті? [3, с. 3, 4] Покоління Z (тобто люди, народжені в період з 1995-го по 2010 роки) змінять підходи до освіти, переконана Пенелопа Гранк (Penelope Trunk), експерт з питань кар'єри та автор однойменного блога.

1. Хвиля «домашньої» освіти сприятиме створенню робочої сили, яка фокусуватиметься сама на собі. Якщо ваші діти навчаються в домашніх умовах, вони не мають доступу до класичних способів оцінки своєї ефективності в конкурентному середовищі. Зараз росте покоління, яке отримує та отримуватиме освіту в моделі самонавчання та самоспрямування. Це покоління краще знає, що йому подобається і буде займатися тільки тим, що йому приносить задоволення.

2. Проїшовши через домашню освіту, представники покоління Z звикнуть до цієї моделі. Вони стануть першими працівниками сфери знань, які навчатися виконувати свою роботу ще задовго до того, як почнуть працювати. Наприклад, представники покоління Z чудово вмітимуть фільтрувати, синтезувати та аналізувати інформацію, тому що вони навчалися саме цьому, замість того, щоб намагатися запам'ятовувати безглузді дані, чому зазвичай навчають у школі. Покоління Z не матиме жодних проблем з вибором кар'єри.

Більше того – молодь знатиме за розвиток якої наступної навички взятися і матиме високий рівень самодисципліни. Навчання стане невід’ємною частиною життя покоління Z.

3. Дипломи перетворюються на нікому не потрібні артефакти.

Пануватиме підприємництво. Модель домашнього навчання дасть змогу поколінню Z з легкістю “перескакувати” коледж чи університет, при цьому досягаючи не нижчої, а можливо, навіть вищої ефективності, ніж люди, які його закінчили. Вартість традиційної освіти заради отримання “папірця” буде просто невиправданою. Представники покоління Z будуть підприємцями.

Покоління Z, натомість, буде підприємцями на ділі, а не лише на словах! І більшість його представників без жалю поміняє традиційну університетську освіту на можливість займатися улюбленим бізнесом якомога раніше.

Покоління Z – думаючі виконавці. [4, с. 5] Це покоління легко піддається впливу. Вони можуть бути чудовими робітниками. Для цього можна використати такі виховні секрети:

- Говоріть стисло , пишіть розгорнуто і по пунктах. Нове покоління підлітків, по дослідженням Microsoft, 8 с приділяють новій інформації. Діти Twitter не здатні сприймати довгі повідомлення. Усну задачу треба укласти у 25 слів. Покоління Z погано запам’ятовує, тому що вони росли у середовищі, коли усе можна уточнити в Інтернеті.

Письмова задача допоможе пригадати нюанси.

- Малюйте комікси. Нове покоління краще сприймає образи, ніж слова.

Інструкція у малюнках чи у формі відеороликів діє ефективніше.

План стратегії розвитку колективу вони краще зрозуміють в якості карти, а не списку по пунктах.

- Ставте лайки. Покоління Z не може працювати без «поглажувань». Похвала для них, як томливо для потягу.

- Не забирайте гаджети – вони у них живуть. По результатах досліджень британської компанії ChildWise представники покоління Z щодня використовують комп’ютер, планшет, смартфони ігрову приставку. Змінюйте інструменти, використовуйте більше сучасних технологій.

- Організуйте їхнє дозвілля. Покоління звикло до розваг. Вони не хочуть, щоб їх учили, але дуже люблять вчитися. Якщо робота надасть можливість розваги і розвитку, їм це сподобається.

- Знайдіть їм друзів. Віртуальне спілкування не може замінити дружнього спілкування. Відкриті і комунікативні ззовні, вони зовсім не вміють будувати стосунки. Вводячи їх у колектив, ви даєте їм те, чого так не вистачає – бути членом спільноти.

- Чітко визначте час виконання роботи і наслідки за порушення строків її виконання.

Установіть суворий, але справедливий контроль дією.

Усі ці діти – наша опора у незвіданому майбутньому, яке вже стукає у наші двері.

Список використаних джерел:

1. https://uk.wikipedia.org/wiki/Покоління_z
2. <http://womo.com.ua/analiziruy-eto-deti-pokoleniya-z/>
3. <http://www.management.com.ua/blog/1325>
4. <http://pokoleniez.com.ua>

ГАЙДАЙ Л. В.,

учитель початкових класів

Орловецької ЗОШ I-III ступенів

Городищенської районної ради Черкаської області

МЕДІАКОМПЕТЕНТНІСТЬ ПЕДАГОГА

*«Щоб бути по-справжньому грамотними,
ми повинні бути грамотними
у світі медіа».*

Маршал Маклюен

У статті висвітлюються шляхи формування медіакомпетентності педагога за умов використання інформаційних технологій та Інтернету з метою успішної реалізації освітніх завдань, розкрито необхідність впровадження елементів медіаосвіти у навчально – виховний процес.

Постановка проблеми та її актуальність. Людство увійшло у пору цифрового століття. Ця епоха відзначається зростанням візуального сприймання. Медійні способи подачі інформації сьогодні стають домінуючими.

Навчання у новітню добу – суровий виклик для сучасної освіти, зокрема для педагогів. Досвідчений учитель, який майстерно володіє словом, проведе цікавий урок, використовуючи лише традиційні засоби та форми навчання. Але сьогоднішні учні – Internet Generation уже не дуже довіряють лише крейді та дошці. Інформаційно - комунікаційні технології, впровадження яких сьогодні є одним з пріоритетних напрямів розвитку освіти, впевнено займають своє місце у навчально-виховному процесі, входять у життя кожної школи, кожної особистості. Це вимога часу.

Усі без винятку на даний час є активним споживачем інформації, що постійно збільшується. Телевізійні канали, відео та аудіо-продукція, газети, журнали, сайти в Інтернеті – все це невід’ємна частина сучасного суспільства. Завдяки широкому поширенню засобів масової інформації учні постійно знаходяться під впливом безлічі інформаційних

потоків. Як правило, ні батьками, ні вчителями не контролюється, практично не прогнозується і не враховується дія інформації на школяра. Потужний потік нової інформації, реклами, застосування комп'ютерних технологій на телебаченні, розповсюдження ігрових приставок, електронних іграшок і комп'ютерів вносять свої корективи в медіакомпетентність самого вчителя.

Глобальний характер процесу інформатизації, динамічний розвиток інформаційно - комунікаційних технологій та нових медіа висунули на перший план необхідність спеціальної інформаційної підготовки у сфері освіти.

Саме тому, проблема медіаосвіти та медіакомпетентності вчителя, як складової його методичної підготовки є актуальною і потребує найшвидшого розв'язання.

Мета статті – розкрити особливості формування медіакомпетентності вчителів, їхнього саморозвитку за допомогою засобів масової комунікації. Необхідність впровадження елементів медіаосвіти у навчально-виховний процес школи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Медіакомпетентність вчителя в сучасному педагогічному дискурсі стає предметом наукового дослідження багатьох учених, активізує увагу до широкого кола проблем: дослідження мас-медіа в цілому, моделей і методів медіаосвіти (Д. Бекінгем, Л. Зазнобіна, Г. Лассуел, М. Маклуен, Л. Мастерман, С. Пензін, Ю.Усов, О. Федоров, О.Шариков та ін.), психолого-педагогічні дослідження з питань медіаосвіти (Л. Баженова, О. Баранов, О.Бондаренко, К. Ворсноп, Н. Габор, Л.Зазнобіна,О.Спічкін О.Федоров, І. Челишева, О. Шариков та ін.), вітчизняний та світовий досвід медіаосвіти (А. Дилижан, О. Нечай, О. Самарцев, О. Шариков, С. Черкашин).Л.

Увага до медіаосвіти в нашій країні посилилась лише в останні роки. Її проблеми в контексті світового інформаційного простору досліджують такі українські вчені, як О. Баришполець, О. Волошенюк, Н. Габор, Н. Горб, В. Іванов, Л. Найдьонова, Г.Онкович, Б. Потятиник, І.Чемерис та багато інших.

Проведення круглих столів, загальнонаціональних інтернет - конференцій, семінарів, заснування ряду інтернет – сайтів, обмін досвідом серед науковців, педагогів та практиків допомагають реалізувати певні медіаосвітні проекти,

Виклад основної частини матеріалу

Важливими умовами формування медіакомпетентності вчителя є наявність фундаментальної підготовки з інформатики, без якої неможлива експлуатація засобів ІКТ і реалізація їхнього потенціалу в освітніх цілях, а також знань із психолого-педагогічних наук, засвоєння яких необхідне для ефективного здійснення всіх функцій, пов'язаних із використанням засобів мас-медіа в навчальному процесі.

Медіакомпетентність вчителя, полягає не лише в оволодінні технічними засобами, які швидко змінюються, а й у критичному ставленні до здобутих знань, почутої інформації. Найважливішою частиною медіаграмотності є вміння критично мислити, декодувати медіатексти.

Медіакомпетентність включає в себе медіаграмотність, медіакультуру, медіаторчість, медіаімунітет тощо.

На шляху до формування професійної компетентності виділяють кілька напрямків підвищення професійної майстерності вчителя загальноосвітньої школи:

- ✓ безперервно здійснювати теоретичний пошук у сфері ІКТ: збірку, обробку, передачу й зберігання інформаційного ресурсу;
- ✓ освоювати і ефективно застосовувати наявні методи медіаосвіти;
- ✓ продукування інформації з метою автоматизації процесів інформаційно-методичного забезпечення;
- ✓ брати участь у розробці нових методик навчання шкільної молоді культури споживання інформації та орієнтування в інформаційному просторі, спрямованих на розвиток самостійного критичного мислення щодо засобів масової інформації;
- ✓ оцінювати й реалізовувати можливості електронних видань освітнього призначення і наявних у мережі Інтернет інформаційних освітніх ресурсів;
- ✓ організовувати інформаційну взаємодію між учасниками навчального процесу й інтерактивним засобом, що функціонує у межах ІКТ;
- ✓ створювати й використовувати психолого-педагогічні тестувальні методики, що діагностують, контролюють і оцінюють рівень знань тих, кого навчають, їх просування в навчанні.
- ✓ мати беззаперечні лідерські якості (відповідальність, ініціативність, високий рівень розумового та творчого інтелекту, харизматичність), завдяки яким, медіапедагог здатен надихнути на пізнання.

Наявність цих умінь свідчатиме про рівень сформованості медіакомпетентності вчителя, яку розуміють як здатність педагога вирішувати професійні завдання з використанням мас - медіа та ІКТ.

Новий етап розвитку інформаційного суспільства вимагає від освітньої сфери підготовки інформаційно - грамотного спеціаліста, готового до повноцінної взаємодії з сучасною медіасистемою. Тому однією з ключових компетентностей, необхідних сучасному педагогу для ефективного функціонування в інформаційному середовищі, є *медіаграмотність*, що визначається як здатність адекватно взаємодіяти з потоками медіаінформації в глобальному інформаційному просторі: здійснювати пошук, аналізувати,

критично оцінювати і створювати власні медіапродукти, поширювати їх за допомогою різних засобів масової комунікації. У цих умовах актуалізується потреба у підготовці критично мислячих медіаграмотних фахівців, здатних ефективно використовувати медіасередовище для розв'язання різного роду професійних, суспільних та особистих завдань.

Особливої уваги заслуговує готовність майбутнього вчителя активно використовувати інформаційне поле преси, радіо, телебачення, інформаційних технологій та Інтернету з метою успішної реалізації завдань освітньої діяльності. Ці процеси надзвичай важливі у фаховій підготовці учителів, щоб сформувати у них уміння управляти інформаційними ресурсами і комунікаційними технологіями, а також ознайомити зі стратегіями їх використання. Для цього вчитель має володіти відповідними новітніми інформаційними технологіями навчання, тобто стати медіакомпетентним фахівцем.

Мультимедійні освітні ресурси є пріоритетною галуззю інформаційних технологій і мають значні можливості в освітньому просторі. Але перед педагогами виникають наступні питання: «Як визначити належне місце комп'ютера на уроках?»; «У якому обов'язку на уроках використовувати мультимедійні освітні ресурси?»; «Якими якостями медіакомпетентностей повинен володіти майбутній викладач?». У відповідності до цього медіакомпетентність педагога передбачає уміння кваліфіковано користуватися сучасним електронним інструментарієм, комп'ютерними програмами мультимедійного призначення, інтернет-технологіями; вміння «читати» медіа-текст, аналізувати його мову в сукупності його складових компонентів (візуальних, просторово-часових,). Також формування медіакомпетентності вчителя відбувається за умов впровадження мультимедійних освітніх ресурсів з використанням комп'ютера: створення музичної бібліотеки, відеотеки, мультимедійних енциклопедій, студії відеороликів, презентацій та використання їх під час навчально - виховного процесу.

З-поміж електронних медіаресурсів в Інтернеті найбільш відвідуваними стають ті, що подають фотоновини, фоторепортажі з короткими інформаційними повідомленнями і зображеннями (приміром, промовиста назва сайту «Фотоінформ.нет» уже говорить сама за себе). Як це стосується навчального процесу? Безпосередньо, адже в цифрову епоху змінюються і функції самої освіти, зокрема, літературної. Раніше школа була одним із основних джерел знань, інформації. Сьогодні вона втратила цю монополію. В інформаційну добу надзвичайно продуктивно розвиваються хмарні технології, дистанційне навчання тощо.

Незважаючи на те, що більшість учителів позитивно ставляться до медіаосвіти, насправді є ряд проблем, що стають на заваді активному застосуванню нових технологій в

навчальному процесі. Серед них відсутність належного оснащення навчальних закладів технологічними засобами, невідповідність педагогів і т. ін. З іншого боку, відзначається досить великий відсоток учителів, що працюють по традиційній системі, яка не враховує потребу сучасного суспільства у формуванні самостійного критичного мислення учнів. Багато вчителів не відчують необхідності використання нових технологій на уроках.

Згідно з Концепцією впровадження медіаосвіти в Україні, процес формування медіаграмотності фахівців має базуватися на наступних принципах:

1. Особистісний підхід (врахування вікових, індивідуальних та соціально-психологічних особливостей, наявних медіауподобань і рівня сформованості медіакультури особистості та її найближчого соціального оточення).

2. Перманентне оновлення змісту (використання актуальних інформаційних прецедентів, поточних новин, сучасних комплексних медіафеноменів, популярних у молодіжному середовищі).

3. Орієнтація на розвиток інформаційно-комунікаційних технологій (формування спільних інформаційних ресурсів, полегшення комунікації та координації в середовищі взаємодії учасників медіаосвітнього руху). Пошанування національних традицій (орієнтація на культурні традиції народу, національну специфіку медіапотреб її суб'єктів).

4. Пріоритет морально-етичних цінностей (утвердження загальнолюдських цінностей, зокрема, ціннісного ставлення особи до людей, суспільства, природи, мистецтва, праці та самої себе).

5. Громадянська спрямованість (опора на потенціал громадських об'єднань і асоціацій, узгодження зусиль із розвитком інших громадських рухів).

6. Естетична наснаженість (естетичне виховання засобами образотворчого мистецтва, музики, художньої літератури, кіно, фольклорних практик).

7. Продуктивна мотивація (творче сприймання медіа і розвиток здатності того, хто вчиться, створювати власну медіапродукцію).

Висновки. Учні ще здатні чути слово вчителя, якщо воно глибоке за змістом і яскраво-емоційне за формою. Та найкраще, якщо воно буде підкріплене візуальним рядом. Якість навчального процесу підвищується завдяки гармонійному поєднанню традиційних та інноваційних форм, засобів і методів навчання. Те, що ми називали «новими технологіями» або «технологіями майбутнього», поколінням Z уже сприймається як даність, як теперішнє. Дітей пов'язують між собою інтернет, YouTube, мобільні телефони, SMS і MP3-плеєри. «Покоління Z» вживається як синонім до поняття «цифрова людина». Ці діти творчі, винахідливі, можуть робити багато речей одночасно, але не вміють зосереджуватися довгий час на чомусь одному. Інформації сприймають багато, але поверхово.

Таким чином, формування медіакомпетентності учителів розширює спектр методів і форм у подальшій професійній діяльності, допомагає вдосконалити традиційну педагогіку, сприяє появі нових форм роботи з учнями на уроках: створення тематичних презентацій, розробок різноманітних проектів, запровадження інтегративних завдань, тобто іти в ногу з часом і тому щоб бути по - справжньому грамотними, ми повинні бути грамотними у світі медіа.

Список використаної література:

1. Баришполець О.Т., Л.А. Найдьонова, Г.В. Мироненко, О.Є. Голубева, В.В. Різун та ін.; Медіакультура особистості; соціально-психологічний підхід: навчально-методичний збірник / За ред. Л.А. Найдьонової, О.Т. Баришпольця. – К.: Міленіум, 2009. – 440 с.
2. Бурім О.В. Медіакомпетентність та медіаграмотність як результат медіа- освіти та запорука інформаційної безпеки особистості [Електронний ресурс] /
3. Бурім О.В. — Режим доступу : <http://virtkafedra.ucoz.ua> Баришполець О.Т., Л.А. Найдьонова, Г.В. Мироненко, О.Є. Голубева, В.В. Різун та ін.; Медіакультура особистості; соціально-психологічний підхід: навчально-методичний збірник / За ред. Л.А. Найдьонової, О.Т. Баришпольця. – К.: Міленіум, 2009. – 440 с
4. Іванов В.Ф., О.В. Волошенюк Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник / За науковою редакцією В.В. Різуна. – Київ: Центр вільної преси, 2012. – 352
5. Концепція впровадження медіа-освіти в Україні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ispp.org.ua/news_44.htm.
6. Найдьонова Л.А. Перспективи розвитку медіаосвіти в контексті болонського процесу: процесуальна модель медіакультури [Текст] / Л.А. Найдьонова // Болонський процес і вища освіта в Україні та Європі: проблеми й перспективи. — К., 2007. — С. 162–168.
9. Онкович Г.В. Медіаосвіта як інтелектуально-комунікативна мережа / Г.В. Онкович // Вища освіта України. — 2008. — № 3. — 212 с.
10. Челишева І.В. Перші кроки в освоєнні сімейної медіаграмотності Медіатека. – 2006.- №3.

Гончарик О.Ф.,
заступник директора з виховної роботи,
учитель математики вищої кваліфікаційної категорії,
учитель-методист Кам'янського еколого-економічного ліцею
Кам'янської районної ради Черкаської області

Ходоровська С.І.,
заступник директора з навчально-виховної роботи,
учитель математики вищої кваліфікаційної категорії,
учитель-методист Кам'янського еколого-економічного ліцею
Кам'янської районної ради Черкаської області

ФОРМУВАННЯ МЕДІАГРАМОТНІСТІ ЗАСОБАМИ МАТЕМАТИКИ

В цій роботі автори наводять приклади з власного багаторічного досвіду роботи з учнями по питанню навчання медіаграмотності на уроках математики та в позакласній роботі.

Ми всі є активними споживачами різного роду інформації, потік якої постійно збільшується. Велика кількість телевізійних каналів, сайтів в Інтернеті, величезна кількість відео- та аудіопродукції, численні періодичні видання, тощо.

Вся ця інформація стає невід'ємною частиною нашого буття. Ми постійно занурюємося в море медіа: вмикаємо телевізор, сідаємо за комп'ютер, слухаємо радіо ...

У кожної дитини в першому класі вже є мобільний телефон, який «озброєний» Інтернетом. Великий потік різнобарвної інформації заповнює свідомість маленької людини. Контролювати її вплив на дитину ні батьки, ні педагоги не в змозі. На сьогодні засоби масової інформації часто грають більш важливу роль у вихованні та освіті дитини, ніж батьки або педагоги. Тому дуже важливо говорити з дітьми про безпеку в Інтернеті.

І замість того, щоб намагатися захистити підростаюче покоління від впливу ЗМІ, слід якомога раніше вчити дітей правильно їх використовувати.

А тому завдання сучасного учителя навчити учнів не правильно відповідати на питання, а вміти ставити правильні запитання, вчити дітей бути активним суб'єктом, сприймаючи інформацію, а не пасивним споживачем, так званім медіаконсьюмером. Іншими словами, навчати учнів критично мислити, що є першим кроком до медіаграмотності.

Що ж таке медіаграмотність? Ми уявляємо її так:

Питання навчання медіаграмотності школярів для формування умінь адекватного сприйняття і правильного ставлення до інформаційного потоку потрібно включати в освітній процес. Сучасна школа не може стояти осторонь цього питання. Звичайно, зовсім необов'язково вводити такий предмет як, наприклад, «Основи медіаосвіти» в школі. Набагато ефективніше ці завдання можна вирішувати в процесі вивчення стандартних навчальних дисциплін, використовуючи різні методичні прийоми і сучасні технології на уроках.

Школярів, зазвичай, хочеться навчити багато чому, наприклад, фінансової грамотності, здорового способу життя та інше. При цьому не збільшувати кількість предметів або курсів, а переглянути спосіб викладання. Ми можемо на уроках математики розв'язувати не абстрактні рівняння, а підрахувати, скільки калорій буде потрібно, щоб піднятися на Говерлу, і таким чином дізнатися щось про своє здоров'я.

Підручники математики на сьогодні містять мізерну кількість задач прикладного характеру, які стосуються повсякденного життя людини. Чому автори не спираються на досвід самої дитини?

Тому на перший план виходить творчість учителя. Задачі набувають яскравого змісту: умова задачі з абстрактної перетворюється в конкретну для даного учня, класу, місця проживання, часового проміжку. Дійовими особами задач стають самі учні. Розв'язання такої задачі стає більш мотивованим, готуючи школярів до прийняття рішень в житті. Приємно відмітити, що більшість задач зовнішнього незалежного оцінювання останнім часом, стараннями авторів, стають також прикладними.

Наші перші кроки з застосування медіаграмотності розпочиналися зі створення учнями проектів з математики ще у 2005 році. П'ятикласникам ми пропонували створити елементарні презентації на певну тему. Урок обов'язково проходив в кабінеті інформатики. Проводили його учитель математики та учитель інформатики, які давали настанови учням щодо створення якісного медіапроекту.

По закінченню роботи ми разом з учнями аналізували якість виконаної роботи: зміст, лаконічність, актуальність, естетичність (шрифт, кольорова гама), ораторські здібності, уміння зацікавити слухачів та інше. Перші роботи містили багато недоліків, які виявляли самі учні. Наступні проекти були значно кращими. До обговорення долучалися всі охочі. Деякі дитячі зауваження були настільки слушними, що авторам доводилось добре попотіти, щоб задовольнити потреби опонентів.

Хтось може нам заперечити, що такий вид роботи потребує багато часу. Так, ми погоджуємося з вами, але наша робота пройшла випробування більше десяти років. І ми маємо право на деякі висновки. Вже через два роки учні школи, які цікавилися питаннями створення проектів та їх друзі успішно виступали зі своїми медіапроектами на інших уроках.

Не варто у питанні виховання медіаграмотності поспішати на час, тут слід говорити про бажання вчителя цим займатися. Якщо педагог захоплений своєю професією, якщо він любить дітей, то він сам шукає щось нове і захоплює цим своїх учнів. Сучасним учителям та їх сучасним учням є чому повчитися один в одного! Час не стоїть на місці, тому одної крейди і дошки недостатньо в часи інноваційних технологій!!!

На своїх уроках ми практикуємо досить часто під час пояснень припускати помилок, описок. Тим самим перевіряємо уважність учнів, а також уміння свідомо сприймати будь яку інформацію, критично оцінюючи її. Якщо такий прийом не є систематичним в роботі учителя, то й результатів у вихованні критичного мислення досягти неможливо. Лише постійна праця у цьому напрямку дасть нам медіаграмотних громадян.

Особливо гостро питання медіаосвіти постає зараз, коли на людей направлений дуже великий потік інформації. Підлітки шукають підтримки у віртуальних друзів. Зараз велика увага приділяється безпеці в Інтернеті. Ми навчаємо дітей розуміння того, що соціальні медіа – це публічний простір і потрібно рахуватися з різними ризиками, наприклад, що той, з ким вони спілкуються, може виявитися не тим, за кого себе видає.

Ми намагаємося в своїх учнях сформувати поняття цілісної картини світу. Не існує жодного шкільного предмету без прикладів з життя людини і навпаки, не існує життя людини без математики, географії, хімії,...

Ключові принципи медіаграмотності, про які потрібно пам'ятати завжди:

- ✓ все медіамеседжі створюються людиною або групою людей (організацією);
- ✓ кожен меседж конструється для досягнення певної мети;
- ✓ різні люди можуть інтерпретувати меседжі по-різному, в залежності від середовища, в якій вони росли і вчилися;
- ✓ медіамеседжі використовують для отримання влади або контролю;
- ✓ все медіамеседжі включають різні точки зору.

Головні з питань, що потребують відповіді для об'єктивного сприйняття інформації наступні:

- хто створив меседж?
- навіщо він був створений?
- яка цільова аудиторія?
- хто за нього заплатив?
- хто може отримати з нього користь?
- кому він може завдати шкоди?
- яка головна ідея меседжу?

- про що в ньому не йдеться, а було б важливо знати?
 - контекст меседжу – коли він був зроблений, як він був представлений публіці?
- Це тяжка повсякденна праця учителів! Тож до роботи.

С.В.Дубашевський,
учитель інформатики та захисту
Вітчизни Чигиринського НВК I-III ступенів № 3

УМОВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ В МЕДІАОСВІТІ

У статті висвітлюються поняття «інновація», «медіаосвіта», «медіа-педагоги», «медіакомпетентність». Розглядаються умови впровадження інновацій в навчальний процес на прикладі медіаосвіти та описуються їхні можливості з метою виховання дітей та молоді України відповідно до сучасних освітніх стандартів.

Сьогодні в Україні питання медіаосвіти та медіаграмотності є надзвичайно актуальними. Саме тому в 2010 році Інститутом соціальної та політичної психології НАПН України було розроблено «Концепцію впровадження медіаосвіти в Україні», яка складається з вихідних положень, основних термінів, мети і завдань медіаосвіти, основних принципів медіаосвіти, пріоритетних напрямів розвитку медіаосвіти, форм медіаосвіти, основних етапів і умов реалізації Концепції [1].

Концепція впровадження медіаосвіти в Україні є важливим кроком модернізації освіти, що спрямована на побудову в країні інформаційного суспільства, а також на розвиток знань, становлення громадянського суспільства.

У Концепції вказано, що головна мета – сприяння розбудові в Україні ефективної системи медіаосвіти заради забезпечення всебічної підготовки дітей і молоді до безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою медіа, формування в них медіаобізнаності, медіаграмотності і медіакомпетентності відповідно до вікових та індивідуальних особливостей.

Крім того, в Концепції розкривається сутність таких термінів: «медіаосвіта», «медіапедагоги», «медіакультура», «медіаобізнаність», «медіаграмотність», «медіакомпетентність», «медіаосвітній рух».

Отже, медіаосвіта – частина освітнього процесу, спрямована на формування в суспільстві медіакультури, підготовку особистості до безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою мас-медіа, включаючи як традиційні (друковані видання, радіо, кіно,

телебачення та ін.), так і новітні (комп'ютерно опосередковане спілкування, інтернет, мобільна телефонія) медіа з урахуванням розвитку інформаційно-комунікаційних технологій.

Медіакомпетентність – рівень медіакультури, що забезпечує розуміння особистістю соціокультурного, економічного і політичного контексту функціонування медіа, засвідчує її здатність бути носієм і передавачем медіа-культурних смаків і стандартів, ефективно взаємодіяти з медіа-простором, створювати нові елементи медіа-культури сучасного суспільства.

Медіа-педагоги – учителі, викладачі, вихователі всіх ланок системи освіти, керівники медіа-студій різного профілю в структурі центрів роботи з молоддю та інших організацій, які мають відповідну педагогічну і медіа-психологічну компетентність та впроваджують медіа-освіту [1].

Але впровадження медіаосвіти потребує педагогічних інновацій. Розгляну пояснення терміну "інновація". Термін і поняття "інновації", як нової економічної категорії, ввів австрійський учений Йозеф Шумпетер (1883-1950 рр.). У роботі "Теорія економічного розвитку" (1912 р.) Й. Шумпетер уперше розглянув питання впливу інновацій на розвиток і дав визначення інноваційного процесу. Термін "інновація" Й. Шумпетер став використовувати в 30-і роки ХХ-го століття. При цьому під інновацією він мав на увазі зміну з метою впровадження й використання нових видів споживчих товарів, нових виробничих, транспортних засобів, ринків і форм організації в промисловості. Згідно Й. Шумпетеру, інновація є головним джерелом прибутку, а він є результатом впровадження новацій: без розвитку немає прибутку, без прибутку немає розвитку[2, с. 154].

Наведу ще одне трактування інновації. Інновація - це використання нових ідей, товарів, послуг, матеріалів, технологій промисловістю негайно після відкриття або винаходу з метою поліпшення продукції, способів її виробництва і розподілу.

Що ж означає термін «інновація» в медіаосвіті?. Я думаю, що використання на уроках презентацій, відео, проєкторів та інтерактивних екранів є педагогічною інновацією, а не тільки виступає в якості допоміжних засобів викладання предметів. Тому що використання медіазасобів на уроках допомагає досягти мети і завдання медіаосвіти, головна з яких є формування медіакомпетентності учнів. Медіаосвіта як педагогічна інновація допомагає розвинути особистість за допомогою і на матеріалі медіа з метою формування культури спілкування з медіа, творчих, комунікативних здібностей, критичного мислення, умінь повноцінного сприйняття, інтерпретації, аналізу та оцінки медіатекстів, навчання різним формам самовираження за допомогою медіатехніки. Здобута в результаті цього процесу медіаграмотність допомагає людині активно використовувати можливості телебачення, радіо, відео, преси, Інтернету.

Таким чином педагогічна інновація в медіаосвіті – це використання нових ідей, послуг, навчальних матеріалів з метою поліпшення освіти. І зараз в Інтернеті є багато навчальних відеоуроків, курсів з різних тем, що дозволяють поліпшити знання учням.

Аналіз інформації, що надходить через ЗМІ, дозволяє зробити висновок про те, що при реалізації державних програм в області виховання дітей і молоді інтереси окремих представників теле- і радіокомпаній, Інтернет-ресурсів та преси стосуються в першу чергу отримання доходів. За цих обставин медіаосвіта, що має на меті формування медіакомпетенції особистості виходить на перший план.

Визначено такі основні принципи медіаосвіти: особистісний підхід; орієнтація на розвиток інформаційно-комунікаційних технологій; пошанування національних традицій; пріоритет морально-етичних цінностей; громадянська спрямованість; естетична наснаженість; продуктивна мотивація.

У Концепції вказано, що основними етапами її реалізації має бути експериментальний етап (2010-2013рр.); етап поступового укорінення медіаосвіти та стандартизації вимог (2014-2016 рр.); етап подальшого розвитку медіаосвіти та завершення її масового впровадження (2017-2020 рр.). Зараз ми знаходимось на завершенні етапу поступового укорінення медіаосвіти та стандартизації вимог і плавно переходимо до етапу подальшого її розвитку.

Необхідними умовами впровадження медіаосвіти в Україні визначено:

- удосконалення нормативно-правової бази взаємодії мас-медіа та освітніх інституцій на всіх рівнях, включення заходів із формування системи медіаосвіти до переліку державних пріоритетів інноваційного розвитку суспільства;
- забезпечення готовності фахівців системи освіти до розв'язання медіаосвітніх проблем і суперечностей, що потребує перебудови звичних форм роботи, удосконалення змісту і форм підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації, зорієнтованих на випереджувальне ознайомлення з медіаосвітніми інноваціями насамперед шкільних практичних психологів і соціальних педагогів;
- якісне програмно-методичне та інформаційне забезпечення, зокрема створення спільних інформаційних ресурсів, програмне забезпечення роботи віртуальних медіаосвітніх груп і мультидисциплінарних конференцій, створення та адміністрування тематичних медіаосвітніх сайтів;
- активізація міжгалузевої і міжнародної взаємодії, здійснення спільних наукових проєктів, проведення круглих столів, міжвідомчих семінарів, конференцій, фестивалів з медіаосвіти.

Таким чином, медіаосвіта спрямована навчити усвідомлювати, аналізувати, критично осмислювати інформацію; визначати походження джерел інформації та медіатекстів;

правильно інтерпретувати медіатексти. Кінцевим результатом медіаосвіти є високий рівень медіаграмотності або медіакомпетентності, що полягає в сукупності мотивів, знань, умінь, можливостей, що сприяють добиранню, використанню, критичному аналізу, оцінюванню, створенню та передачі медіатекстів різних форм, жанрів, а також аналізу складних процесів функціонування медіа в суспільстві [3, с. 10]. Медіаграмотність (критичне бачення), «візуальна грамотність», «технологічна грамотність», «інформаційна грамотність», «комп'ютерна грамотність» є результатом медіаосвіти, вивчення медіа, здатність експериментувати, інтерпретувати, аналізувати та створювати медіапродукцію (медіатексти).

Сам процес розробки та впровадження педагогічних інновацій складний. Це пов'язано переважно з труднощами подолання психологічного бар'єру, який, без сумніву, має місце у викладачів і керівників освітніх установ і проявляється в небажанні міняти щось, страху перед можливою невдачею і т. д. Однак цю проблему можливо розв'язати. Необхідно готувати педагогів у вузах та на курсах підвищення кваліфікації до використання педагогічних інновацій як власне інноваційної діяльності. Наявність компетентних фахівців, в свою чергу, забезпечить ефективність реалізації освітніх стандартів нового покоління.

Таким чином, для впровадження педагогічних інновацій в медіаосвіті необхідне дотримання таких умов:

- 1) наявність досвіду використання педагогічних інновацій в процесі реалізації Концепції;
- 2) достатній рівень підготовки викладачів, що здійснюється у вигляді власне педагогічної інноваційної діяльності;
- 3) зацікавленість всіх учасників педагогічного процесу в реалізації Концепції впровадження медіаосвіти в Україні.

Список використаних джерел:

1. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.mediasapiens.ua/material/koncepciya-vprovadzhennya-mediaosviti-v-ukrayini>.
2. Теорія економічного розвитку (Theorie der wirtschaftlichen Entwicklung, 1912). Шумпетер Й.А. Теория экономического развития. - М.: Прогресс, 1982. - 455 с.
3. Медіаосвіта та медіаграмотність : підручник / ред.-упоряд. В.Ф. Іванов, О.В. Волошенюк; за наук. ред. В.В. Різуна. – К.: Центр вільної преси, 2012. – 352 с.

КІЯН Н.М.,
практичний психолог дошкільного навчального закладу №1
загального розвитку «Берізка» Золотоніської міської ради Черкаської області

ВПЛИВ СУЧАСНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ НА ПСИХІЧНИЙ РОЗВИТОК ДИТИНИ

Сьогодні інформація набирає все більшого і більшого значення для кожної людини у всіх сферах її життєдіяльності. Розвиток інформаційних технологій відкрило безмежний ресурс впливу на суспільну думку, соціальні процеси за допомогою «слова». Доступність цього ресурсу впливає на формування оточуючого середовища і навіть моделює наш емоційний стан. Вплив інформації на людину необмежений, її сила безцінна, не дарма існує вислів «хто володіє інформацією, той володіє світом». Інформація – це головний товар в сучасній економіці, «товарообміні». [7.72]

Постановка проблеми. У наше бурхливе століття, коли всі сфери життя постійно вдосконалюються й розвиваються важко знайти будинок, офіс, або підприємство, у яких не було б встановлено комп'ютерів. Нелегко знайти й людину, навіть серед дітей дошкільного віку, яка не володіла б найпростішими навичками роботи з цією розумною машиною. Те, що ще кілька десятиліть тому здавалося чимось незрозумілим, невідомим, складним, тепер стало звичайним, простим і доступним навіть малечі. Ми всі вже наскільки прив'язані до нових інформаційних технологій і вже наскільки залежні від цього, що життя іншим вже собі не уявляємо.

Комп'ютери навколо нас, телефони у нас в руках постійно, планшети не вибувають із рук наших дітей. Все це стало невід'ємною частиною нашого повсякденного життя. Нині ми можемо не лише говорити про нові технології, а й про те, як би ми ними безпечно користувалися. Магазины, банки, дитячі садочки, школи, вузли зв'язку, всі видавництва, ресторани, офіси – їхні приміщення нині неможливо уявити без комп'ютерного устаткування. Комп'ютер перетворився в універсальний засіб для обробки всіх видів інформації, використовуваних людиною. Ми звикаємо змалечку до комп'ютерних ігор, різноманітних онлайн-дидактичних курсів; ми вчимося малювати, писати, читати, не відходячи від монітора ПК; в кінці кінців дивимося ті ж самі фільми, слухаємо музику онлайн. За допомогою складаються і пересилаються документи через електронну пошту, підтримують листування у діловому форматі, спілкуються з колегами. А Інтернет в нашому житті виступає як стовідсотковий помічник: ми можемо знайти і встановити контакт з людиною, яка знаходиться влюбій точці планети і постійно дізнаватися найновішу інформацію звідусіль.

Мета статті: Визначити найменш шкідливий вплив інформаційних технологій на психічний розвиток дитини. Все це, звичайно, дуже важливо для людини, тому й користь від комп'ютера величезна. Але, нажаль, учені й медики стали дедалі частіше говорити про те, що всі ці пристрої не зовсім безпечні для здоров'я людства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Готуючись на написання цієї статті я перечитала багато наукових статей і публікацій і майже в усіх статтях зміст однаковий. Останнім часом ця проблема про шкідливий вплив стає дедалі актуальною. Чайка Г.В. в своїй статті «Симптоми комп'ютерної залежності» говорить про те, щоб ми не допускали, щоб наші діти, вихованці жили життям героїв агресивних ігор, і не допускали, щоб діти були залежні від ігор.

Колектив дошкільних навчальних закладів Т.Г.Шах, М.І.Лукашук, Л.В.Шпирковська, О.В.Чегус в статті «Пізнавальний потенціал дошкільника. Вивчення та розвиток» говорять про те, що ми як фахівці маємо проводити просвітницьку роботу щоб батьки не нехтували правилами безпечного користування інформаційними технологіями.

У статті «Вплив комп'ютерної техніки на стан здоров'я людини» Ірина Морозова крім наукового викладу матеріалу, дає поради батькам, педагогам, і дітям як безпечно користуватися інформаційними технологіями і говорить про суттєву користь від використання комп'ютера.

Виклад основного матеріалу. «Уся сукупність технічних засобів поділяється на фізичні та апаратно-програмні, а також містить у своєму складі електричні, механічні, електромеханічні та електронні пристрої. Фізичні засоби реалізуються у вигляді автономних пристроїв та систем, що виконують функції загального захисту об'єктів, на яких обробляється інформація. Апаратні технічні засоби розміщують безпосередньо в обчислювальній техніці... Програмні засоби є програмним забезпеченням, що виконує функції захисту інформації.[2.38]» Про вплив комп'ютера на здоров'я людини почали говорити ще в сімдесятих роках минулого століття. Комп'ютер настільки ж безпечний, як і інші побутові пристрої. Водночас ступінь ризику залежить від того часу, який людина проводить, сидячи за комп'ютером. Надмірне перебування за монітором впливає на різні системи органів людського організму. Дуже небезпечним є вплив електромагнітних випромінювань, що спричиняє погіршення зору, порушення психіки, захворювання м'язів і суглобів, а тим паче нашого підростаючого покоління. Наші діти – це наше майбутнє. І ми повинні їх зберегти, ми повинні попередити їхні хвороби. Але ж, як відомо, всі наші діти проводять за комп'ютером дуже багато часу.

Нині, коли користувачами комп'ютерів є не лише школярі, а й діти дошкільного віку, процес зорового аналізатора в яких незавершений, актуальності набуває відповідність навчання з використанням комп'ютерів віковим можливостям та особливостям дітей. «Спеціальні багаторічні дослідження дали змогу визначити оптимальну тривалість неперервних занять із використанням комп'ютерів для дітей і підлітків різного віку. Ці дослідження показали, що менша дитина, то раніше в неї з'являються ознаки стомлення. Так,

для дітей 5-6 років цей час становить 10-15 хвилин. Для дітей віком 7-15 років неперервна тривалість комп'ютерних занять становить 20 хвилин, а для старших дітей не більше ніж півгодини.

Вчені визначили основні шкідливі чинники, що діють на людину, яка працює за комп'ютером:

- сидяче положення протягом тривалого часу;
- дія електромагнітного випромінювання монітора;
- стомлення очей, навантаження на зір;
- перевантаження суглобів кистей;
- стрес під час втрати інформації. [2.39]

Слово «радіація» означає всього лише випромінювання. Побачити його неможливо, але негативний вплив на здоров'я має. Найбільші дози випромінювання надходять не від монітора ПК, а від його задньої стінки.

Екран монітора блимає, мерехтить деяку кількість разів щосекунди, як відомо, чим вища частота цих мигань, тим менше навантаження на очі. Погіршення зору й розумове перенапруження – це ще не всі ускладнення, що даруються комп'ютером.

Робота на комп'ютері найперше впливає на психіку дітей, для яких користування ПК, інтернет-ресурсами та комп'ютерними програмами перетворилося на один з найулюбленіших видів відпочинку. А це пояснюється тим, що сучасна комп'ютерна індустрія випускає безліч ігор – це так звані «стрілялки», «доганялки», «вбивалки», де сюжет вирізняється агресивністю і жорстокістю. У певних випадках дитина може змішати реальність та віртуальність; почати жити так, як живуть герої у віртуальному світі. Практично у всіх іграх є така функція як воскресіння героя; тобто, у дитини формується уявлення, що всі дії можна повернути назад і переграти ще раз. Це все призводить до почуття вседозволеності, невеликої цінності власного життя, і життя інших, соціальної дезадаптації. Але ж в повсякденному житті все зовсім не так.

Але психіка дітей нестійка, тому надмірне захоплення комп'ютерними іграми може стати причиною дуже тяжких наслідків – розвивається збудливість, знижується зацікавленість до інших видів діяльності, діти стають примхливими, роздратованими. Тож, якщо в дитини є невротичні розлади або судорожні реакції - потрібно з обережністю ставитися до комп'ютерних занять. Комп'ютерні ігри стимулюють лише певну частину дитячого мозку, як виявили вже вчені, тому вони повинні більше читати, писати й займатися математикою. Дуже корисно якомога більше проводити час на вулиці, спілкуватися з іншими малюками.

Діти, які тривалий час сидять за комп'ютером, не хочуть рухатися. Вони говорять, що в них болять ноги; і це дійсно так. Постійне перебування в сидячому положенні – це навантаження, судини працюють не в повному обсязі, порушується функція м'язів.

Японські вчені досліджували наслідки багатогодинного перебування у віртуальному інформаційному просторі, зокрема під час багатогодинної комп'ютерної гри. Було виявлено:

- в дітей відбуваються хронічні зміни в розвитку головного мозку;
- не розвиваються лобні долі мозку, що відповідають за поведінку, тренування пам'яті, емоції, навчання;
- стимулюються лише ті частини головного мозку, які відповідають за зір та пересування й не допомагають у розвитку інших важливих ділянок.

Є ще навіть припущення, що випромінювання ПК спричинять виникнення ракових пухлин, але це ще не доведено науково.

«Можна виокремити чотири стадії розвитку психологічної залежності від комп'ютерних ігор, кожна має свою специфіку.

1. Стадія легкої захопленості. На цій стадії людина отримує задоволення. Стійка, постійна потреба у грі несформована, гра не є цінністю для людини...
2. Стадія захопленості. На цій стадії спостерігається стрімке загострення інтересу до гри...
3. Стадія залежності. Автор цієї статті пише, що на стадії залежності може порушуватись основна функція психіки – вона починає відображати не впливи об'єктивного світу, а віртуальної реальності. В залежних гравців потреба у грі знаходиться на одному рівні з базовими фізіологічними потребами. В них, якщо вони довго не грають відбувається свого роду «ломка», вони починають відчувати незадоволеність, негативні емоції, вони впадають в депресію. Це вже призводить до патології.
4. Стадія прив'язаності. [5.52]». Ця стадія характеризується зниженням потягу до гри, зсувом психологічного змісту особистості в цілому в бік норми. Ставлення людини до комп'ютера на цій стадії можна порівняти з не туго пришитим гудзиком. Тобто людина тримає дистанцію з комп'ютером, проте повністю відірватися від психологічної прив'язаності не може.[5.53] Чайка В.Г. в своїй статті «Вплив комп'ютерних ігор як нового чинника культури на становлення особистості» пише, що діти, які обирають агресивні ігри, характеризують себе як недружніх, жорстоких, як в житті, так і в грі, але нажаль вони не вважають це вадою характеру. Набагато більше вони піклуються про розвиток в себе самоконтролю, самосвідомості, що є недостатнім для компенсації доброти і дружності. Ті діти, які обирають неагресивні ж

ігри відчують себе у реальному житті активними, відкритими до оточення, енергійними; вони дружні, єдиною їхньою вадою можна назвати недостатність уваги до власної емоційної стабільності. І третій вид гравців – це ті, які обирають логічні ігри, навпаки описують себе як емоційно стабільних. Вони схильні описувати себе негативно і відрізняються зниженим рівнем само ставлення. [5.54]

Саме в сім'ї закладаються основи поведінки дитини в реальному світі, і віртуальний простір не є винятком. Слід приділяти суттєву увагу вихованню дітей і підвищенню їхньої обізнаності щодо загрози інформаційного середовища. Комп'ютер для дітей є інструментом навчання й розвитку, а не лише ігор та розваг – і це необхідно пам'ятати. Тим більше, що психологи рекомендують батькам цікавитися, що їхні діти роблять і як вони користуються комп'ютером. Треба регламентувати час, проведений дитиною за комп'ютером. І ще дуже важливо увійти в простір дитини, і розпочавши розмовляти її мовою, і тільки так можна витягнути її з віртуального життя в реальність.

Зрозуміло, що без інформаційних технологій розвиток майбутнього уявити досить важко. Ізолювати дитину від оволодіння сучасними інформаційними новинками та їхніми можливостями – означає позбавити її змоги повноцінно інтегрувати в суспільство в дорослому житті.

Найчутливіший період для розвитку інтелектуальних здібностей – це вік від 3 до 8 років. В цьому віці діти схильні активно досліджувати все навколишнє. «На думку Жана Піаже, для дитини дошкільного віку характерне асоціативне мислення, яке може гальмуватись ранніми інтенсивними заняттями з використанням чітко організованого матеріалу, подібного до шкільних посібників» [6.43] Допитливі дуже й активні дошкільнята потребують особливої уваги. Безпосереднє дослідження світу зробить набагато більше для прищеплення тих самих навиків читання чи комп'ютерних ігор. Проблемою впливу інформаційних технологій на розвиток дитини займаються багато науковців, і ми практичні психологи не стоїмо осторонь. Звичайно, ми не можемо ізолювати дітей від інформаційних технологій, але розумно користуватись ними можемо навчити і це:

- 1) Ми радимо не встановлювати комп'ютер у кімнаті дитини, так буде легше здійснювати контроль за діяльністю дитини;
- 2) Потрібно нормувати час перебування дитини за комп'ютером. Не можна довго засиджуватися за комп'ютером перед сном і вночі.
- 3) Необхідно використовувати програмне забезпечення, що виключає ПК після закінчення визначеного часу. Діти, які проводять багато часу за комп'ютером не отримують необхідних навичок для повноцінного розвитку, потрібних їм у реальному житті

- 4) Не можна дозволяти грати тривалий час в одну й ту ж рольову гру, тому потрібно уважно спостерігати за тим, чим займається Ваша дитина. Тому, що саме рольові ігри справляють найбільш сильний вплив на психіку дитини.
- 5) Не допускати, щоб дитина стала залежною від комп'ютера. [2.42]

Висновки: Психіка дітей нестійка, тому надмірне захоплення комп'ютерними іграми може стати причиною дуже тяжких наслідків. Ігри стимулюють лише певну частину головного мозку, корисно дитині якомога більше проводити час на вулиці, спілкуватися з іншими малюками. В дітей не розвиваються лобні долі мозку, що відповідають за поведінку, тренування пам'яті, емоції, навчання. Стимулюються лише ті частини головного мозку, які відповідають за зір.

Слід приділяти увагу вихованню дітей і підвищенню їхньої обізнаності, щодо загрози інформаційного середовища. Треба з дитиною регламентувати час, увійти в простір дитини. Не дозволяти протягом тривалого часу грати в одну і ту ж рольову гру. Не допускати, щоб дитина стала залежною від комп'ютера.

Список використаної літератури:

1. Захаров А.В. Развлечения sub specie социологии // Социологические исследования. - 2008.- №1, С.106 – 114.
2. Морозова І. Вплив комп'ютерної техніки на стан здоров'я людини // Психолог №2.-2015 С.38-50.
3. Компьютерная зависимость//<http://www.mosclinic.ru>.
4. Кузнецова І.В. Аватаротерапія – сучасна техніка розвитку ментальної моделі світу засобами інтернет-середовища.// Практична психологія та соціальна робота. №8, - 2009.
5. Немченко О. Информационный терроризм в Украине.// Практична психологія та соціальна робота. - №5.- 2009.- С.72-74.
6. Чайка Г.В. Симптомы компьютерной зависимости.//Практична психологія та соціальна робота. №10. -2009. С. 52 –55.
7. Шах Т.Г., Лукашук М.І., Шпирковська Л.В., Чегус О.В. Пізнавальний потенціал дошкільника. Вивчення та розвиток.// Практична психологія та соціальна робота. №1. - 2008. – С.42-52.

О.А.Коваль

вчитель української мови та літератури
Головківського НВК «ДНЗ-ЗОШ І-ІІІ ступенів»
Чигиринської районної ради
Черкаської області

СКЛАДОВІ МЕДІАКОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛІВ СУСПІЛЬНО- ГУМАНІТАРНОГО ЦИКЛУ

У статті пропонуються структурний склад підготовки вчителів суспільно – гуманітарних дисциплін, базові вміння й навички, якими повинні володіти вчителі у своїй

роботі з молоддю, яка повинна орієнтуватися й мати вміння й навички до життя в інформаційному світі.

У розрізі розвитку інформаційного суспільства вчитель повинен орієнтуватися у величезному морі інформації: вміти орієнтуватися в інформаційних ресурсах, створювати умови для медіа освіти учнів. Кількість інформації, яка надходить з різних джерел (відео -, аудіо -, інтернет - джерела) вражає не тільки своїм об'ємом, але й не завжди достовірністю фактів, агресивністю інформації, і це треба враховувати вчителю для розв'язання професійних і життєвих завдань. Медіакомпетентність вчителя полягає у поєднанні знань, умінь, загально людських цінностей і можливостей, які сприятимуть медіа освіти у школярів різного віку. Інакше кажучи, від того, який рівень медіа освіти має вчитель, буде залежати й рівень медіакомпетентності учня.

Фахова діяльність вчителя щодо застосування мас-медіа повинна ґрунтуватися на певних знаннях і вміннях, зокрема:

- необхідний достатній рівень підготовки з інформатики, бо потрібно використовувати засоби ІКТ для навчання;
- мати не тільки загально професійні медіакомпетентності, а й предметні, які можна використати для медіа освіти учнів під час вивчення предмету;
- вчитель повинен підвищувати свій рівень медіа грамотності постійно.

Учитель суспільно – гуманітарних дисциплін, який формує медіаграмотність учнів через систему своїх уроків, повинен:

- подавати навчальну інформацію з використанням ІКТ;
- намагатися керувати роботою учнів в пошукових мережах з метою «фільтрування» необхідної інформації;
- навчати учнів обробляти більший обсяг інформації за невеликий відрізок часу;
- вчити дітей, використовуючи різні інформаційні джерела, створювати бази даних, архіви з певних тем предмету;
- контролювати результати отриманих знань учнів.

Те, що повинен вміти вчитель в розрізі медіа освіти учнів, повинно давати учням новий рівень знань з предметів, вміння досліджувати дійсність.

З огляду на це, медіакомпетентність вчителя суспільно – гуманітарних дисциплін може бути представлена в такому вигляді:

1. Знання вчителя: про можливості використання ІКТ зі свого предмету; про основні засади використання цифрових освітніх ресурсів; про психологічні та вікові особливості роботи учнів з комп'ютерною технікою.

2. Вміння й навички: створювати бази даних з предмету, тестових оболонок для оцінки знань і вмінь учнів; створювати власні інтернет – ресурси (сайти, блоги); керувати навчальною діяльністю учнів з використанням спеціальних комп'ютерних програм.

3. Практика: використання створених баз даних при підготовці до уроку; організація діяльності учнів на уроці з метою обробки, аналізу інформації з предмету; брати участь в інтернет – конференціях, проектах з метою підвищення свого професійного рівня.

Наприклад, вимоги до вчителя української мови та літератури можуть бути такими:

1. Знання: інформаційних систем, які можуть додати змістовності матеріалу, який вивчається на уроках, а також використовувати міжпредметні зв'язки; про практичну сторону використання ІКТ під час вивчення української мови та літератури; про інтернет – ресурси з української мови та літератури, які можуть бути на електронних носіях чи на сайтах.
2. Вміння й навички: відбору програмних засобів ІКТ, які доцільно використовувати в процесі вивчення української літератури та мови; створювати власні комп'ютерні презентації, відео з використанням різних видів джерел; керувати за допомогою засобів ІКТ учнівськими мовознавчими чи літературними дослідженнями (*наприклад, «Відомі українці в житті і творчості Т.Г.Шевченка», «Родовід Т.Г.Шевченка», «Неологізми в творчості поетів – шестидесятників»* тощо).
3. Практика: керування демонстраційним устаткуванням, яке з'єднане з комп'ютером; використання програмних засобів з метою порівняння, аналізу літературних чи мовних явищ, літературних творів; вчити дітей в ході роботи з різними інформаційними джерелами критично мислити, виокремлювати головне.

Зміст предметної та професійної медіакомпетентності вчителів інших суспільно – гуманітарних дисциплін схожий. Можливо, вчителям історії варто більше уваги звертати саме на роботу з різними видами джерел, вмінням спів ставляти та аналізувати факти.

Якщо вчитель відповідає цим вимогам, то можна спрогнозувати певні результати його роботи з учнями, зокрема:

- формування в учнів вміння аналізувати інформацію і висловлювати особистісну позицію;
- формування навичок роботи з різними джерелами інформації (*виділення головного*);
- знаходження учнями помилок в знайдений чи отриманій від вчителя інформації;
- висловлення «за» і «проти» з приводу певних думок, висловлювань, тез.

Медіа компетентність вчителя суспільно – гуманітарних дисциплін повинна складатися з таких компонентів:

- критично аналізувати інформацію, креативно підходити до розв'язання проблем, спілкуватися;
- вміння використовувати медіа в професійній діяльності;
- вміння спілкуватися за допомогою медіа;
- оцінювати та інтерпретувати медіа текст;
- вміння використовувати мас-медіа в процесі вивчення свого предмету.

Якщо вчитель має достатній рівень медіа освіти, то це може сприяти підвищенню ефективності навчання учнів. Медіа грамотність вчителя – це ще один засіб навчання і виховання учнів. Вчитель обов'язково повинен планувати заняття та чітко ставити мету і завдання уроку, використовуючи електронні медіа й ресурси.

Результат навчання школярів буде залежати від вміння вчителя створювати власні ресурси та ефективно використовувати вже існуючі.

Список використаних джерел:

1. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні [Електронний ресурс] // Mediasapiens. — 2010. — 29 верес. — URL: <http://osvita.mediasapiens.kiev.ua/material/koncepciya-vprovadzheniya-mediaosviti-vukrayini>
2. Малеева Т. Книга і комп'ютер в інформаційному суспільстві: сучасне і майбутнє // Світ дитячих бібліотек. – 2003. - № 2. – С. 14-16.
3. Основні принципи медіа-освіти в Україні. Режим доступу: <http://www.wikipedia.com.ua>
4. Шарко В.Д. Медіакомпетентність як складова методичної підготовки вчителя та її діагностування. Режим доступу: http://ite.kspu.edu/webfm_send/349

РОЛЬ МЕДІАОСВІТИ У СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ

У статті висвітлюються методичні аспекти медіаосвіти школярів у процесі вивчення природничих дисциплін, роботи з підготовки молоді до життя в інформатизованому суспільстві. Також розкрито необхідність впровадження елементів медіаосвіти у навчально-виховний процес школи та формування в учнів загальнолюдських цінностей і моральних переконань засобами кіномистецтва.

Сьогодні людство є активним споживачем інформації, що постійно збільшується. Величезна кількість телевізійних каналів, відео- та аудіо-продукції, газет, журналів, сайтів в Інтернеті – все це невід’ємна частина сучасного суспільства. Потужний потік нової інформації, реклами, застосування комп’ютерних технологій на телебаченні, розповсюдження ігрових приставок, електронних іграшок і комп’ютерів вносять свої корективи. Кожен день світ медіа створює навколо кожної людини особливу - медійну реальність, під впливом якої формується світогляд, освіта, культура, життєві цінності. Тому особливої актуальності набувають питання, пов’язані із впливом засобів масової комунікації на навчання та виховання підростаючого покоління. Цей вплив є постійним, надзвичайно потужним та суперечливим. З одного боку, медіа можуть бути джерелом потрібної, корисної, вагомої інформації для навчання та виховання особистості. З іншого, тотальна доступність інформації будь-якої якості, в тому числі низькопробної та шкідливої, визначає гостру необхідність впровадження медіаосвіти як важливого чинника формування стійких моральних цінностей, вмінь критичного мислення, аналізу змісту засобів масової комунікації, протистояння потенційно шкідливим впливам медіа.

Тому, формуючи інформаційно-комунікаційну компетентність, вчу учнів адаптуватися в сучасних інформаційних умовах, творчо сприймати різного виду інформацію; формую вміння пошуку, обробки, використання, зберігання та передачі потрібної інформації, оминати інформаційне «сміття».

Процес отримання інформації є невід’ємною складовою нашого життя. Уже змалечку дитина змушена постійно сприймати інформацію - образи відображеного світу. Шкільний вік – це початок усвідомленого сприйняття сучасного світу, це період, у якому закладаються основи моральних знань, норм, формується свідомо-емоційне ставлення до навколишнього

середовища. Стає зрозумілим, що не лише кількість, а й якість інформації, яка надходить ззовні, має дуже важливе значення, бо саме вона й формує майбутню особистість.

Визначення напрямів оновлення підходів до організації навчального процесу, орієнтованого на підготовку учнів до життя в інформатизованому суспільстві, спонукало до аналізу досвіду з розв'язання цієї проблеми вчителів і науковців [2-8].

Таким чином, медіа стали невід'ємною частиною життя сучасного школяра. Вони вже не тільки дозволяють отримувати інформацію, а формують світогляд, смаки, погляди та переконання. Разом з тим, крім інформації, важливих новин та авторитетних думок, медіа несуть також і неправдиву чи необ'єктивну інформацію, вони перенасичені рекламою, пропагандою, порнографією та насильством. І, звичайно, дитина не в змозі самотійно й одразу розібратись у всьому потоці медіаінформації, навчитися критично мислити стосовно медіатекстів. Для того, щоб навчитися протистояти негативним впливам медіа, допомогти дитині зорієнтуватися перед величезною кількістю інформації та формувати власний погляд, потрібно застосовувати спеціальні знання та підходи, які називають медіаосвітою.

Медіаосвіта передбачає методику проведення занять з використанням проблемних, евристичних, ігрових та інших продуктивних форм навчання, що дає змогу підготувати учнів до життя у нових інформаційних умовах. Діяльність педагога з формування у школярів культури взаємодії із медіа покликана розвинути не лише навички сприйняття, аналізу та інтерпретації медіатекстів, а й навички критичного мислення по відношенню до різноманітної медіапродукції, розвинути на матеріалі медіа творчі здібності дітей. Пропоную деякі види діяльності для інформаційного тренінгу на тему: «Твоя інформаційна безпека»

Гра-фантазія „Уяви!” Діти, заплющіть, будь ласка, на хвилику очі! Навколо темрява, холодно, страшно. Морок ночі огортає вас... У таких умовах протягом шести місяців дослідник Антарктиди Роберт Бард жив сам. У своєму щоденнику він писав: „У мене є запас води та їжі, є спокій, якого я так прагнув. Але не можу обійтися без звуків, голосів та найголовнішого – спілкування!”

Уявіть, як змінилося б життя дослідника, якби він міг користуватися телефоном, міг отримувати газети або журнали, мав телевізора або радіо. (Відповіді дітей)

Отже, ви зрозуміли, що людині дуже важливо спілкуватися з іншими людьми: отримувати інформацію та ділитися нею. Та ви знаєте про випадки коли переглянувши якийсь фільм, телепередачу, прочитавши оповідання із страшним сюжетом, людина погано себе почуває. Чому? Чи може інформація бути шкідливою, неякісною?

2.Гра-дослідження „Інформаційний простір”. (Дошка ділиться на три рівні частини. Учням видаються смужки паперу трьох кольорів (червоний, зелений, синій). Червоний-навести приклади інформації; зелений-вказати джерела інформації; синій-навести

прикладі шкідливого впливу інформації на здоров'я людини. Залежно кому якого кольору дісталась смужка-записує на вказаній частині дошки)

3.Складання пам'яток :

„Поради користувачу персонального комп'ютера”;

„Правила роботи в Інтернеті”;

„Правила користування побілкою”;

„Як уникнути негативного впливу телебачення?”

(Учні вибирають собі одну тему із запропонованих, або придумують свою)

Для формування у учнів загальнолюдських цінностей школа використовує різні засоби та технології. Зокрема , це мультимедійні засоби. Мультимедійні технології – це практична реалізація методологічних і теоретичних основ формування інформаційної культури . Дитяча природа потребує наочності, тому використання мультимедійних засобів допомагають урізноманітнити процес навчання, збільшити продуктивність навчальної роботи, поліпшити якість наочності та інтерес учнів до навчання. Ці засоби підвищують динамізм і виразність процесу навчання, відіграють велику роль у розвитку візуальної пам'яті.

Сучасну медіа-культуру характеризує інтенсивність інформаційного потоку – телебачення, кіно, відео, Інтернет. Вона стає засобом комплексного опанування старшокласниками навколишнього середовища. Завдяки своїй доступності – засобом найвпливовішим. Тому проблема формування в учнів загальнолюдських і моральних переконань засобами окремих видів мистецтв є актуальною. Питання виховання старшокласників у процесі опанування медіа-культури все ще є новим напрямком у дослідженнях вітчизняних вчених, педагогів та вихователів. Духовне збагачення особистості засобами мистецтва, зокрема кіномистецтва, спрямовано на формування естетичної культури, світоглядних уявлень учнів, ціннісних художніх орієнтацій у соціокультурному просторі.

Застосування мультимедійних засобів дає можливість використовувати нові освітні програми, відеоматеріали, обирати ту інформацію, що сприяє формуванню особистості, актуалізує її прагнення до саморозвитку, самопізнання, розширює нові обрії знання. Формування у учнів загально – людських цінностей передбачає навчити дітей орієнтуватися у сучасному світі інформаційного простору , вміти критично – вибірково ставитися до потоку інформації , самостійно аналізувати та оцінювати її.

Демонстрація документальних та науково – популярних фільмів на уроках математики, природознавства, фізики та астрономії формує у дітей прагнення до пізнання, заохочує їх до вивчення матеріалу, значно посилює навчальний ефект. Невеликий навчальний фрагмент

найбільшою мірою сприяє візуалізації навчального процесу, імітаційному моделюванню різних процесів та кращому їх засвоюванню.

Такі уроки потребують більш ретельної підготовки, ніж у звичайному режимі. Такі поняття, як сценарій уроку, режисура – не просто новомодні терміни, а важлива складова підготовки до уроку. Проектуючи майбутній мультимедійний урок, учитель має продумати послідовність технологічних операцій, форми й способи подачі інформації на екран. Обов'язковий етап уроку – обговорення фільму. Перед початком демонстрації необхідно звернути увагу учнів на проблему, або питання, що стає перед глядачем, а потім провести з учнями обговорення та визначити ставлення учнів до отриманої інформації. Переглядаючи фільми про природу та фізичні явища, доцільно проаналізувати з учнями закономірності побудови фільму в цілому, спробувати зрозуміти логіку авторського мислення, режисерський сценарій, звернути увагу на оригінальність тексту та коментарів, роботу оператора з урахуванням планів, ракурсів, підбору музики та її вплив на сприйняття фільму в цілому. Іноді, у дітей виникає бажання створити свій власний міні-сценарій, в якому відобразити своє бачення проблеми. Такий урок дає можливість навчити учнів передавати свої враження від перегляду, критично та індивідуально мислити, розвивати пізнавальний інтерес та емоційну активність.

Наприклад при вивченні в 11 класі теми «Куля і сфера. Переріз кулі площиною. Дотична площина до кулі» можна застосувати такі математичні етюди:

Метою є - виховування інтересу до геометрії, активізуючи навчання шляхом використання привабливих і швидкозмінних форм подачі інформації.

Також при вивченні в 11 класі теми «Логарифмічна функція» за допомогою відеофільму можна розглянути характерні особливості логарифмічної спіралі:

- ✓ Має нескінченну кількість витків як при розкручуванні так і при скручуванні;
- ✓ Її називають рівнокутною спіраллю;
- ✓ В будь-якій точці спіралі кут між дотичною до неї та її радіус-вектором зберігає постійне значення;
- ✓ При різних перетвореннях (гомотетії, повороті) вона залишається незмінною.
- ✓ Має широке застосування в технічних приладах.
- ✓ Властивості цієї кривої так вразили Якоба Бернуллі, що він назвав її *spira mirabilis* (чудова спіраль) і заповів зобразити її на його могилі з написом *Eatemmтата resurgo* (перетворювана, відроджуюся знову).

При вивченні теми з природознавства «Біосфера – найбільша жива система (можна використати фільм Люка Бессона і Артюса Бертрана «Дім. Побачення з планетою»).

Обговорення фільму виявляє ставлення дітей до означеної проблеми та формує у дітей відповідальне ставлення до збереження навколишнього середовища.

Вивчення теми «Поле. Рослини і тварини поля» проводиться з використанням фільму Жака Перрена «Птахи». Цей фільм пояснює дітям значення птахів в природі, їх роль в боротьбі зі шкідниками полів і садів, переваги біологічних методів боротьби зі шкідниками над хімічними.

Велике емоційне піднесення відчувають діти, переглядаючи фільм «Блакитна планета» виробництва BBC. Тема «Харчові ланцюги в екосистемі» є для них дуже цікавою. Фільм сприяє ефективному вивченню матеріалу, розвиває увагу, логічне мислення, допомагає знаходити взаємозв'язок між подіями та процесами, формує високі етичні принципи.

Знання, отримані учнями на уроках природознавства, поглиблюються та поширюються при вивченні фізики в 7 – 11 класах. Використання мультимедійних засобів та наукових фільмів сприяє якісному вивченню матеріалу. Якісним прийомом є використання фото задач. На екрані демонструються фотознімки цікавих фізичних явищ, які вже самі по собі вимагають постановки запитань.

На уроках астрономії учням демонструються фрагменти фільмів виробництва BBC «Космос» та «Планети». Це цікаві розповіді про величніші відкриття в галузі астрономії, будову та еволюцію Всесвіту, життя у Всесвіті, роль людини в пізнанні Всесвіту.

У процесі виховання важливо навчити учнів розуміти й сприймати красу. Спостерігаючи за прекрасним, людина не може бути байдужою, вона переживає, відчуваючи любов або ненависть до спостережуваного. Тому важливо, щоб діти вміли розрізняти справді красиве і потворне. Все це формує естетику поведінки особистості – ознаки прекрасного у вчинках і діях людини, в ставленні до праці, до суспільства, в його манерах та зовнішньому вигляді, у формах спілкування з людьми, в здатності сприймати і перетворювати дійсність за законами краси в усіх сферах діяльності людини.

Список використаної літератури:

1. Медіаосвіта // Енциклопедія освіти /акад. пед. наук України; головний ред.. В.Г.Кремень. 0 К.: Юрінком Інтер, 2008. - с. 481- 482
2. Грачев Г.В. Личность и общество: информационно-психологическая безопасность и психологическая защита. М.: ПЕРСЭ, 2003.
3. Федоров А.В. Словарь терминов по медиаобразованию, медиапедагогике, медиаграмотности, медиакомпетентности. Таганрог: Изд-во Таганрог. гос. пед. ин-та, 2010. 64 с
4. Федоров А.В. Развитие медиакомпетентности и критического мышления студентов педагогического вуза. М.: Изд-во МОО ВПП ЮНЕСКО «Информация для всех», 2007
5. Шариков А.В. Медиаобразование: мировой и отечественный опыт. М.: Изд-во Академии педагогических наук, 1990.

6. Концепція впровадження медіа-освіти в Україні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ispp.org.ua/news_44.htm.
7. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник / Ред.-упор. В.Ф. Іванов, О.В. Волошенюк; За науковою редакцією В.В. Різуна. – Київ: Центр вільної преси, 2012. – 352 с.
8. Медіакультура особистості; соціально-психологічний підхід: навчально-методичний збірник / О.Т. Баришполец, Л.А. Найдьонова, Г.В. Мироненко, О.Є. Голубєва, В.В. Різун та ін.; За ред. Л.А. Найдьонової, О.Т. Баришпольця. – К.: Міленіум, 2009. – 440 с.
9. Челишева І.В. Перші кроки в освоєнні сімейної медіаграмотності / І.В. Челишева // Медіатека. – 2006.- №3.

Т.В. Нюкіна,
вчитель математики та інформатики
Смілянської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №2
Смілянської міської ради Черкаської області

МЕДІАКУЛЬТУРА ТА МЕДІАГРАМОТНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ, ЯК СКЛАДОВІ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ. ФОРМУВАННЯ МЕДІАКОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛЯ

Робота містить тлумачення сутності медіаграмотності, медіакультури та медіаосвіти, шляхів їх використання в навчально-виховному процесі. Розглянуто шляхи та питання ефективності і доцільності формування медіакомпетентності вчителя. В роботі вміщено приклади практичного впровадження реалізації формування та розвитку медіакомпетентності вчителя..

На сьогоднішній день засоби масової інформації насаджують певні цінності, манери поведінки через програми громадського телебачення, музику, фільми, Інтернет-сайти, ігри, соціальні медіа тощо. Та юне покоління ще не готове фільтрувати таку інформацію за допомогою зрозумілих засобів розпізнавання. Медіаграмотність ідеально підходить для того, щоб заповнити цю нішу. Тому в теперішній час, в час інформаційних технологій, важливими є питання медіаосвіти та медіакультури людини, адже саме від якості отримуваної інформації, від правильного її застосування залежить наше майбутнє, в тому числі й майбутнє нашої держави. Мова йде про підготовку людини до спілкування із ЗМК та вмілого застосування медіа засобів в професійній діяльності та побуті. Важливо зазначити, що просте створення медіазасобів саме по собі не робить людину медіаграмотною, хоча їх створення є суспільною складовою частиною медіаграмотності. Медіаграмотною людина стає за рахунок критичного мислення. В освітній сфері педагогіку медіаграмотності

відрізняє саме навчання роботі з медіа, а не навчання з допомогою медіа. Цим пояснюється потреба у надійній основі: належний рівень медіаграмотності забезпечується розумінням медіа як системи представлення інформації, а також умінням створювати й аналізувати медійні конструкції. Якщо ми хочемо, щоб медіаграмотність стала ефективною освітньою стратегією, вона повинна бути постійною, вимірною, відтвореною і розширюваною. [1с.98]

Отже. Медіаграмотність – рівень медіакультури, який стосується вміння користуватися інформаційно-комунікативною технікою, виражати себе і спілкуватися за допомогою медіазасобів, свідомо сприймати і критично тлумачити інформацію, відділяти реальність від її віртуальної симуляції, тобто розуміти реальність, сконструйовану медіаджерелами, осмислювати владні стосунки, міфи і типи контролю, які вони культивують.

Медіаосвіта – частина освітнього процесу, спрямована на формування в суспільстві медіакультури, підготовку особистості до безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою мас-медіа, включаючи як традиційні (друковані видання, радіо, кіно, телебачення), так і новітні (комп'ютерно опосередковане спілкування, інтернет, мобільна телефонія) медіа з урахуванням розвитку ін.

Медіакультура – сукупність інформаційно-комунікаційних засобів, що функціонують у суспільстві, знакових систем, елементів культури комунікації, пошуку, збирання, виробництва і передачі інформації, а також культури її сприймання соціальними групами та соціумом у цілому. На особистісному рівні медіакультура означає здатність людини ефективно взаємодіяти з мас-медіа, адекватно поводитися в інформаційному середовищі.

Медіаобізнаність – рівень медіакультури, який передбачає засвоєння особистістю системи знань про засоби масової комунікації, їх історію та особливості функціонування, користь і шкоду для людини, уміння убезпечити себе від негативних інформаційних впливів і вільно орієнтуватись у світі інформаційно-комунікаційних технологій. [2]

Ми постійно спостерігаємо появу нових і нових медіатехнологій, що ще вчора здавалися казковими. А відтак, важливою вимогою часу є впровадження медіаосвіти в школі. Це пов'язано з тим, що для розуміння процесів, котрі відбуваються в сучасному медіасвіті, молодій людині, а зокрема і учителю, слід володіти особливими знаннями, комунікативними та інформаційними вміннями й навичками, здатністю до критичного аналізу (тобто володіти медіа-грамотністю). Медіаосвіта повинна, по-перше, захистити дітей від потенційно шкідливих ефектів медіа, а, по-друге, виростити такого споживача медіа, котрий міг би ефективно задовольняти свої інтереси, використовуючи ЗМК.

Ми, вчителі, маємо готувати дітей до вдалого освоєння світу. Викладання будь-якого предмету в школі вимагає від вчителя творчого підходу, особливо у виборі методичних прийомів, наочного матеріалу та використання різних засобів навчання. В сучасній системі освіти вивчення медіатехнологій займає особливе місце. Адже, використовувати ці технології у навчальній, виховній, виробничій діяльності - одна із найважливіших складових медіакультури людини. Правильне використання інформації дитиною є першочерговим завданням для формування всебічно розвиненої особистості, яка могла б орієнтуватися в світовому інформаційному просторі, представити свої інтереси, реалізувати себе. Оскільки контроль за споживанням медіапродукції майже неможливий, необхідно виховувати, компетентного медіаспоживача, який би орієнтувався в загальних інформаційних потоках, критично ставився до кожного медіа продукту, мав власну думку щодо його змісту і форми вираження, відшукувати і застосовувати медіаінформацію.

Школа повинна навчити адекватно витратити час на використання засобів масової комунікації, застосовувати захисні психологічні вправи, вивільняти себе від непотрібної (побічної) чи надлишкової медіаінформації, створювати власні виразні медіаповідомлення з допомогою мультимедіа. Курс з медіаосвіти повинен викладатись з початкової школи, на жаль в наш час немає спеціально підготовлених вчителів і цими питаннями займаються вчителі-предметники.[3]

Формувати та розвивати медіаграмотність і медіакомпетентність вчителів в нашій школі допомагає семінар-практикум цифрових технологій, який я очолюю, що працює з 2010 року. За час існування семінар-практикум працював над такими науково-методичними проблемами:

- Розвиток життєвої компетентності учнів шляхом впровадження цифрових технологій в навчально-виховний процес Школи Довіри – Школи Життєтворчості;
- Інтерактивне навчання із використанням аудіовізуальних та мультимедійних засобів як шлях розвитку особистісних компетентностей учнів на уроках;
- Удосконалення форм, методів і засобів навчання та виховання учнів, шляхом впровадження інформаційно-комунікаційних та мультимедійних технологій в практику роботи – запорука реалізації компетентнісного підходу до сучасного освітнього процесу;
- Медіаосвіта та медіакультура як інструменти реалізації компетентнісного підходу до сучасного освітнього процесу;
- Цифровий стиль життя. Інтернет і веб-технології та перспективність їх впровадження у навчально-виховний процес.

Акумулювавши власний і чужий досвід, спрямувавши зусилля на те, щоб зробити навчання цікавим, доступним і необхідним, є основною метою семінару. Одним із завдань семінару є удосконалення педагогічної майстерності вчителів при роботі з медіа, інтернет та веб-ресурсами.

Питанням формування медіакомпетентності та медіакультури вчителів і учнів, формування розуміння ролі та значення медійного світу у професійному та особистісному становленні людини було присвячено ряд занять семінару-практикуму.

Завданнями семінару з даного питання стали:

- досягнення певного рівня медіаграмотності;
- ознайомлення з технологіями мультимедіа в сучасній освіті.
- Дослідження можливостей використання медіаосвіти та мультимедійних освітніх ресурсів у процесі діяльності учителя;
- впровадження медіаосвітніх, інформаційних, проектних технологій;
- удосконалення педагогічної майстерності вчителів при роботі з мультимедійними даними, обробці та створенні мультимедійних продуктів навчального призначення;
- поповнення шкільної медіатеки власними медіаресурсами;
- формування шкільної системи медіаосвіти заради забезпечення всебічної підготовки учнів до безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою медіа, формування у них медіаобізнаності, медіаграмотності і медіакомпетентності відповідно до їхніх вікових та індивідуальних особливостей.

Аби навчити учнів користуватися інноваційними технологіями, вчителям самим слід навчитися керувати потоками інформаційних ресурсів, опанувати комунікаційними та медіатехнологіями і стратегіями їх використання. Семінар - практикум сприяє розширенню методичних можливостей вчителів, підвищенню педагогічної майстерності при роботі з мультимедійними даними, обробці та створенні мультимедійних продуктів навчального призначення, створення в електронному вигляді матеріалів методичного і навчального характеру, урізноманітненню форм проведення уроків з метою стимулювання навчальної діяльності учнів. Заняття семінарів сприяють переходу від педагогічного традиціоналізму до впровадження нових форм і методів проведення занять, до пошуків нових підходів до передачі навчального матеріалу, з урахуванням, що сучасний учень вільно володіє комп'ютером і якого важко чимось зацікавити та здивувати. За результатами роботи вчителі отримали рекомендації щодо ефективного застосування медіатехнологій на уроках, корисні посилання для роботи з інформаційно-комунікаційними технологіями. За час роботи семінару вчителі підвищили свою майстерність, вдало вміють застосовувати інформаційні та мультимедійні технології під час навчально-виховного процесу. А саме, презентують свою

роботу за допомогою інтерактивних слайдових презентацій, створюють і обробляють потокові презентації (відео-роліки), в свій час всі вчителі школи пройшли навчання за програмою Intel «Навчання для майбутнього», мають сертифікати цифрових технологій, вміють застосовувати Інтернет-ресурси. Вчителі школи створюють власні освітні веб-ресурси, використовують елементи дистанційного навчання, створюють сайти веб-квести, які розміщують в Інтернеті. Мої власні роботи та роботи вчителів школи поповнюють банк цифрових ресурсів на сайті Черкаського інституту післядипломної освіти. Макарова Оксана Миколаївна у 2016 році стала переможцем конкурсу цифрових ресурсів. Вчителі разом з учнями шкільного парламенту «Наш світ» випускають газету «Моя країна - Школярія», створюють тематичні відео-роліки, соціальні реклами, користуються програмами для обробки фото та відео матеріалів. Під керівництвом вчителів школи учні беруть участь у міських, обласних та всеукраїнських медіа-проектах («Інтернет - мій безпечний та цікавий світ», проект «З Україною в серці», в різних фото-проектах та ін.) Нажаль медіаосвіта в школі охоплює інтегровану медіа-освіту (використання медіадидактики в межах існуючих предметів), дослідницька робота бібліотеки, факультативи, гурткову та інші форми позакласної роботи. Але на сучасному етапі науково-технічні та педагогічні здобутки у сфері мас-медіа вимагають інших підходів до медіаосвіти в школі й іншої технічної бази, більш професійних виконавців.

Впровадження інформаційних та мультимедійних технологій в навчально-виховний процес актуально в наш час і є улюбленою формою діяльності дитини будь-якого віку, ефективним засобом активізації, що дозволяють вирішувати питання передачі знань, умінь і навичок, допомагають людині усвідомити способи використання масової комунікації в суспільстві. Проаналізовані матеріали дають підстави стверджувати, що шкільна медіаосвіта повинна бути спрямована на виховання свідомого, компетентного споживача медіа та має стимулювати розвиток спеціальних знань, умінь, навичок у сфері медіа, розвивати ресурсні можливості особистості. На думку науковців ІСПП, реалізація медіаосвітнього навчання учнів, спрямованого на виховання їх особистісної медіакультури, орієнтовно може здійснюватися в різних формах: як системний шкільний спецкурс, як факультативні заняття, як інтеграція медіаосвітнього курсу з деякими наявними шкільними предметами [4].

Для того щоб забезпечити свідоме споживання медіапродукції на основі ефективного орієнтування в медіа просторі та осмислення власних медіапотреб, забезпечення всебічної підготовки учнів до безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою медіа, формування у них медіаобізнаності, медіаграмотності і медіакомпетентності відповідно до їхніх вікових та індивідуальних особливостей потрібно ввести в навчальний процес курс

«Медіаосвіта», а також підвищувати педагогічну майстерність під час курсів підвищення кваліфікації.

У наш час медіа - та інформацій грамотність є невід'ємною частиною навчання протягом усього життя. Результатом медіаграмотності є активна соціалізована особистість, позбавлена труднощів у використанні медіаінформації.

Список використаних джерел

1. Е. И. Кузьмин, А. В. Паршакова Медиа- и информационная грамотность в обществах знания / Сост. Кузьмин Е. И., Паршакова А. В. – М.: МЦБС, 2013. – 384 с.
2. <https://uk.wikipedia.org/wiki/Медіа-освіта>
3. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник для студентів педагогічних коледжів / Ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; За науковою редакцією В. В. Різуна. — Київ: Центр Вільної Преси, 2014. — 431 с.
1. Казаков Ю. М. Педагогічні умови застосування медіаосвіти в процесі професійної підготовки майбутніх учителів / Казаков Ю. М. Автореф. ...канд. педаг. наук за спец. 13.00.04 – теорія та методика професійної освіти. – Луганськ, 2007. – 21 с.

В.О. Онопрієнко,

вчитель математики та інформатики
Смілянської загальноосвітньої I-III ступенів №7
Смілянської міської ради Черкаської області

АКТУАЛЬНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ МЕДІАОСВІТИ ТА МЕДІАГРАМОТНОСТІ У ШКОЛІ

У даній статті розглянуто актуальність вивчення медіаосвіти та медіа грамотності у школі. Детально розглянуто методики, які допомагають викладати даний курс і зробити його вивчення ще цікавішим. Стаття буде корисна, як викладачам які викладають основи медіаосвіти та медіаграмотності, так і вчителям інших предметів.

Ми всі є активними споживачами різного роду інформації, об'єм якої постійно збільшується. Велика кількість телевізійних каналів, сайтів в Інтернеті, відео- і аудіопродукції, яскраві заголовки численних періодичних видань... Вся ця інформація стає невід'ємною частиною нашого буття. Щоранку ми, дорослі, дивимося по телевізору інформаційні програми, читаємо в транспорті свіжу пресу. На роботі в перерві ділимося з колегами останніми новинами про спорт, погоду, обмінюємося враженнями про побачене напередодні кіно чи телепередачу. Приходячи з роботи додому, ми знову поринаємо у море медіа: вмикаємо телевізор, сідаємо за комп'ютер, слухаємо радіо...

Проблеми медіаграмотності особливо актуальні для сучасної школи сьогодні, коли засоби масової інформації найчастіше грають більш важливу роль у вихованні та освіті дитини, ніж батьки чи педагог. Діти на цьому етапі дорослішання постійно знаходяться під впливом не тільки засобів масової інформації, які неймовірно швидко розвиваються, особливо в останнє десятиліття і контролювати їх вплив ні батьки, ні педагоги не в змозі.

Тому сучасна школа просто зобов'язана включати в освітній процес питання навчання медіаграмотності школярів для формування умінь адекватного сприйняття і правильного ставлення до інформаційного потоку.

Сучасний світ важко уявити без медіа-засобів масової комунікації (традиційно сюди відносять друк, пресу, телебачення, кінематограф, радіо, звукозапис та Інтернет). Особливу значимість у житті людства медіа зайняли за останні півстоліття. Медіа сьогодні – одна з найважливіших сфер у житті людей всієї планети. [1, с. 268] Соціологи підрахували, що в середньому «цивілізована людина», яка прожила до 75 років, має у своєму розпорядженні, приблизно 50 років активної, позбавленої сну діяльності. І рівно дев'ять років з них вона витрачає на те, щоб... дивитися телевізор.

Наші діти зараз також знаходяться у бурхливому потоці медіа інформації і для того, щоб навчити їх безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою мас-медіа, включаючи як традиційні (друковані видання, радіо, кіно, телебачення), так і новітні (комп'ютерне спілкування, Інтернет, мобільна телефонія) у школі почали викладати курс «Основи медіаграмотності».

Основною перевагою даного курсу є те, що на уроках медіа грамотності, вчитель може використовувати всі засоби і ресурси медіа в повному об'ємі, на відміну від вчителів інших предметів.

Медіаосвіта передбачає методикку проведення занять, засновану на проблемних, евристичних, ігрових та інших продуктивних формах навчання, які розвивають індивідуальність учня, самостійність його мислення, стимулюють його здатність через безпосереднє залучення у творчу діяльність, сприйняття, інтерпретацію і аналіз структури медіатексту, засвоєння знань про медіакультуру. При цьому медіаосвіта, поєднуючи в собі лекційні та практичні заняття, являє собою своєрідне включення учнів у процес створення творів медіакультури, тобто занурює аудиторію у внутрішню лабораторію основних медіапрофесій, що можливо як в автономному варіанті, так і в процесі інтеграції в традиційні навчальні предмети. Для того щоб школярі були медіаграмотні, вони повинні вивчати не тільки те, як сконструювати ті чи інші медіатексти, але й те, як ці тексти висловлюють різні політичні, ідеологічні, економічні, соціокультурні інтереси. Провідні медіа педагоги Британії переконані, що з розширенням сучасних цифрових технологій

критичне мислення по відношенню до кіно, відео, телебачення стає невід'ємною частиною грамотності в цілому, «тому так важливе вміння створювати і використовувати медіатексти».

[3, с. 49]

Для того щоб навчити учнів створювати і грамотно використовувати медіа тексти, я, при викладанні курсу «Основи медіаграмотності», використовую такі методики:

1. Методика «Заморожування кадру» полягає в тому, що вчитель за допомогою кнопки «Стоп» зупиняє зображення відеострічки, і учні намагаються аналізувати композицію, освітлення, колір, ракурс в кадрі і т.д. Таким чином, досягається педагогічна мета: учні розуміють, що кожен елемент візуального образу має своє значення.

2. Методика етапу «Звук і зображення» побудована на тому, що педагог закриває екран монітора, і учні чують тільки звукову доріжку медіатексту. Після чого їм належить вгадати зміст, жанр, стиль запропонованого фрагмента, спробувати подумати над тим, якими ще можуть бути варіанти музичного та шумового супроводу в цьому медіатексті. Тут учні на практиці розуміють важливість і особливості звукового супроводу фільму або телепередачі.

3. Методика «Місця та кадру» розрахована на підсумкове розуміння учнями того, що кожен кадр несе певну інформацію, що існує монтажний ритм кадрів тощо. Тобто тут знову вивчається мова медіа.

4. Методика «Початку і кінця» передбачає перегляд учнями початкових (заключних) титрів (кадрів) медіатексту, по яким вони повинні визначити (вгадати) жанр твору, поміркувати над тим, хто є його автором, власником твору і т.д.

5. Методика вивчення механізмів «Залучення аудиторії» розрахована на те, що учні зможуть зібрати пакет різного роду інформації по медіакультурі (рецензії, рекламу, фотографії, саундтреки і т.д.), на підставі якої можна підготувати групову «Презентацію» того чи іншого медіатексту або скласти колаж на його тему.

6. Методика «Види трансформацій» розвиває в учнів вміння «перекладу» медіатекстів з одного виду в інший (тобто з літературного тексту в екранний і навпаки, з газетного – у віршований і т.д).

7. Методика «Порівняння медіатекстів» полягає в тому, що учням пропонується порівняти два фрагменти різних творів, призначених для різних аудиторій. Наприклад, потрібно порівняти ключові епізоди літературного тексту і двох його екранізацій. Або зіставити трактування однієї і тієї ж теми в художній та документальній формі. [4, с. 476]

8. Що стосується методики «Імітації», то вона розрахована на те, що учні будуть розігрувати ролі продюсерів/авторів медіатексту, модифікуючи його для різних вікових груп, критикуючи його з різних точок зору, намагаючись «продати» різним телеканалам і прокатним фірмам і т.д.

На заняттях з «Основ медіаграмотності» учні мали можливість відчувати себе у ролі відеорежесерів і журналістів. Результатом цього проекту був відео сюжет або інтерв'ю про своє хобі, захоплення, улюблені місця в рідному місті Сміла та інше.

Провідною організацією по впровадженню медіаосвіти на теренах нашої держави є Академія української преси (АУП). На сайті АУП можна знайти багато корисної інформації, щодо проведення уроків з основ медіаосвіти, методичної літератури, посібники, електронні ресурси та конкурси.

На сайті АУП, я вперше дізналася, і зараз активно використовую для перевірки знань учнів, про он-лайн гру з медіаосвіти, яка має назву «Медіазнайко». Гра створена для того, щоб у цікавій і привабливій формі перевіряти знання учнів. У грі 9 тем: «Що таке інформація?», «Історія ЗМІ», «Аналізуємо ЗМІ», «Свобода слова та її обмеження», «Всередині ЗМІ», «Друковані ЗМІ», «Телебачення», «Радіо», «Інтернет» та **Роботи учнів**. У ході завдань учням пропонують, наприклад, встановити різницю між інформацією, пропагандою та однобічною інформацією. Також є можливість відчувати себе автором медіаконтенту.

У грудні 2015 року, мною було проведено анкетування учнів які вивчають курс за вибором «Основи медіаграмотності» (42 особи) і у яких не викладається цей курс (53 особи).

Цікавим стало запитання про створення власних медіа продуктів. Учні, які відвідують «Основи медіаграмотності», 100% створювали власні фоторепортажі, відеоролики, анімації, мультимедійні презентації та інше. А 5% учнів, які не вивчають даний курс, жодного разу не створили власний медіа продукт.

Підсумковим запитанням було: чи подобається Вам відвідувати курс за вибором «Основи медіаграмотності»? 91% учнів, які вивчають цей курс дали позитивну відповідь, а 65% учнів, які не вивчають даний курс, зазначили, що їм цікаво дізнатися про нього більше.

Як бачимо це високий відсоток, який показує доречність і потребу впроваджувати курс за вибором «Основи медіаграмотності» у шкільне життя учнів.

Висновки. На сьогодні медіаграмотність – це вміння аналізувати і синтезувати медіатексти, експериментувати, інтерпретувати, аналізувати та створювати власний медіапродукт. Наші діти дуже активно використовують медіа для проведення вільного часу. І я бачу наше завдання в тому, щоб навчити дітей тих індикаторів, за допомогою яких вони розрізнятимуть якісну медіапродукцію від неякісної, тобто зможуть критично сприймати всю інформацію, яку вони отримують через медіа. Наприклад, таких індикаторів, як провідні журналістські стандарти. Але це мають бути не просто знання, а навички. Я вважаю, що дітям буде дуже цікаво, навчитися робити медіапродукти самостійно: знімати сюжети,

писати замітки, створювати фото колажі...[2] Тому курсу «Основи медіаграмотності» необхідно приділяти більше уваги і активно впроваджувати у шкільні заняття учнів.

Список використаної літератури

1. Духаніна Н. М. Медіатехнології як мотивація студентів до навчання: Теоретико-методологічні засади модернізації змісту гуманітарної освіти у вищій школі України. – Київ, 2013. – с. 267-271
2. Іванов В. Завдання медіа педагогів – навчити дітей відрізняти якісну медіа продукцію від неякісної [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/mediaosvita/valeriy_ivanov_zavdannya_mediapedagogiv_navchiti_ditey_vidriznyati_yakisnu_mediaproduktsiyu_vid_neyakisnoi/
3. Іванова Т. В., Іванов В. Ф. Медіаосвіта та медіаграмотність як актуальні тенденції виховання сучасної молоді // Педагогіка і психологія №2 (79), 2013. – с. 46-55
4. Костенко А. А. Можливості застосування мультимедійних технологій в освітньому процесі: Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології. – Київ, 2012. – с. 475-481
5. Максименко С. Д. Психічні механізми самореалізації особистості в медіапросторі // Педагогіка і психологія №2 (79), 2013. – с. 14-17.

ОПАНАСЕНКО Ю.М.,

учитель української мови та літератури
Золотоніської спеціалізованої школи № 2
інформаційних технологій

ПОКОЛІННЯ Z: НОВІ ВИКЛИКИ ДЛЯ ОСВІТИ

Згідно з дослідженнями науковців, провідну роль у сучасному суспільстві відіграють три покоління жителів планети Земля – так звані X, Y і Z. Генерація Z є практично наймолодшою – це сучасні школярі та студенти, які в недалекому майбутньому справлятимуть основний вплив на життя людства, формуватимуть провідні тенденції його розвитку. Які індивідуальні особливості цієї вікової групи ми вже спостерігаємо і які виклики постають перед сучасною освітою, спробуємо розібратися у запропонованій статті.

Терміном «Покоління Z» прийнято вважати людей, що народилися в період так званих «технологій майбутнього». Часові межі в кожній окремій країні можуть відрізнятися в залежності від розвитку науково-технічного прогресу та інформаційно-комунікаційних технологій, а особливо від часу входження Інтернету до повсякденного життя. Адже переважна більшість науковців вважає, що покоління Z – це «народжені з гаджетом у руках» [5]. Саме тому найпоширенішими є дві гіпотези щодо представників даного покоління в Україні. Перша стверджує, що часові рамки охоплюють період з 1995 по 2012 роки (відколи Інтернет почав з'являтися в нашій державі), друга гіпотеза – з 2000 по 2012 роки (відколи всесвітня мережа отримала широке поширення і міцно увійшла в повсякденне життя) [5].

Чим же відрізняється покоління Z від своїх попередників і яких викликів для освіти варто від них чекати?

Дослідники теорії поколінь виділяють кілька основних рис, притаманних для людей 1995-2012 років народження [10].

По-перше, це свободолюбство. Покоління Z не любить найменших проявів втручання в їхній особистий простір, негативно сприймає будь-яке обмеження волі – як фізичне, так і моральне.

По-друге, необхідність отримувати оцінку всього, чим вони займаються (так звані «лайки», «фани» чи «вподобайки»). Адже перебуваючи значну частину свого часу в мережі Інтернет і, зокрема, в різноманітних соцмережах, для людей генерації Z надзвичайно важливими є схвальні відгуки всього, що відбувається з ними, інших таких самих Інтернет-користувачів.

По-третє, природна допитливість: молоді люди із задоволенням готові багато вчитися, багато пізнавати нового, проте це навчання відбувається переважно шляхом самоосвіти через відеоблоги Youtube чи подібні хостинги.

По-четверте, здатність досить швидко акумулювати велику кількість знань і готовність ділитися ними, при цьому найчастіше відсутні комплекси стосовно будь-яких вікових, соціальних чи інших нерівностей. Досить часто це спричиняє непорозуміння із дорослими, адже генерація Z не визнає будь-яких героїв, зірок чи брендів. Вони на кожного дивляться як на рівного собі, не мають авторитетів, проте можуть мати кумирів – інколи реальних, а інколи навіть фантастичних персонажів кінофільмів чи художньої літератури.

По-п'яте, рухливість, яка проявляється не тільки у фізичному плані, але й швидка рухливість думок, ідей, зміни інтересів і навіть настрою.

Головною мотивацією вчинків покоління Z є виключно інтерес, а не обов'язок чи примус, тому головне завдання близьких людей – спостерігати й ненав'язливо направляти в необхідне русло, бути порадиником, партнером, а не наставником чи «старшим другом» [10].

Принципова властивість генерації Z полягає у тісній взаємозалежності від високих технологій, молоді люди не уявляють свого життя без телефона, планшета, ноутбука і тим паче без Інтернету. Вони живуть у світі, «в якому можливості просто безмежні, а ось часу на все не вистачає» [3].

Зважаючи на все вище сказане, відмітимо кілька концептуальних особливостей покоління Z, що справляють неабиякий вплив на освітній процес.

1. Згідно з дослідженнями сучасних науковців, тривалість уваги молодого покоління налічує всього лиш близько 8 секунд. Це пояснюється тим, що сучасний світ перенасичений різною інформацією, яку необхідно сприйняти, проаналізувати й профільтрувати. Звідси й

надзвичайне скорочення тривалості уваги до так званого «восьмисекундного фільтра», якого цілком вистачає для відсіювання зайвого й виділення необхідного контенту з різноманіття запропонованого. Крім того, усне повідомлення завдання має обмежуватися 25 словами, більше молодь фактично не спроможна сприйняти на слух [8].

У навчальному процесі це загрожує тим, що різко погіршився рівень концентрації уваги учня на уроці. Відповідно заняття у формі стандартної лекції чи шаблонного викладу нового матеріалу є не досить ефективним, тому що учні перестають сприймати інформацію належним чином. Для стимулювання їхньої пізнавальної діяльності й підвищення рівня знань варто знову й знову привертати їхню увагу так званими сучасними педагогічними «знахідками» на кшталт презентаційних матеріалів, відеороликів, сюжетів-трейлерів тощо.

2. У зв'язку з доступністю в будь-який час доби до сучасних гаджетів із підключеною мережею Інтернет, зокрема наявність ледь не в кожного телефона, смартфона чи планшета, у представників покоління Z спостерігається різке погіршення пам'яті. Це пояснюється тим, що молоді люди перестали покладатися виключно на свою пам'ять, а функцію накопичення та збереження інформації фактично перенесли на свої девайси. Їм легше зробити закладки на сайтах, записати необхідне в телефонний блокнот чи навіть сфотографувати, аніж елементарно запам'ятовувати. Крім того, все більше переважає візуальна пам'ять, адже простіше запам'ятати в Інтернет-чи медіаконтенті шлях до інформації, алгоритм знаходження її в своєму пристрої, аніж запам'ятати саму інформацію.

3. Надзвичайний вплив на покоління Z справляє вплив соціальних медіа та спільнот. Представники старшого покоління цілком виправдано не можуть зрозуміти, для чого молодь стільки часу проводить в онлайні. Інколи здається, що юнацтво з реального життя перемістилося у віртуальне, а в фізичному світі лишилася лише зовнішня оболонка. Такі думки не позбавлені логіки, адже підґрунтям для їх виникнення є щоденне споглядання молоді, яка не випускає з рук телефони чи планшети. Їх можна побачити скрізь: на зупинках, у транспорті, в кав'ярнях, на дитячих майданчиках, на перервах і дуже часто навіть на заняттях. А найбільшою катастрофою стає вихід з ладу девайсу чи відсутність Інтернету.

Проте соціальні спільноти, окрім негативного впливу, у досвідчених руках можуть справляти й позитивний. Адже різного роду соцмережі чинять на своїх користувачів величезний тиск. Таким чином, щоб отримати максимальну кількість схвальних відгуків про себе, молода людина мусить стати віртуозом у своїй професійній діяльності й мати неабиякі особистісні якості, аби бути поміченою й популярною. Проте близьким людям варто направляти у потрібне русло діяльність представників молодого покоління, тому що є величезний ризик, що в погоні за авторитетом так званим будівельним матеріалом стануть

егоїзм, заперечення ієрархії, нахабство і навіть нарцисизм. При цьому завжди потрібно пам'ятати, що «простіше заробити добру репутацію, аніж втратити погану» [2].

4. Дослідники питання сучасної генерації стверджують, що молодь у майбутньому здійснить переворот у освіті. Прерогатива надаватиметься самонавчанню та самоспрямуванню у зв'язку з розвитком здібностей фільтрування, синтезування та аналізу інформації, що є необхідністю сучасного життя, замість бездумного зазубрювання безглузких даних. Оскільки покоління Z орієнтоване на швидке досягнення результату, переважна більшість задовго до закінчення школи знає, чим хоче займатися в майбутньому. Тому молодь орієнтуватиметься на здобуття навичок, необхідних для власної професії і згодом побудови кар'єри, а це стимулює до самодисципліни й розвитку самоосвіти [9].

5. Зважаючи на сучасні віяння в розвитку суспільства, освітянам варто враховувати також, що особливостями рис характеру покоління Z є такі, що не завжди прийнятні для людей старшого віку. Це нетерплячість (прагнення до максимально швидкого результату діяльності), скептичність (молодь не вірить автоматично тому, що бачить чи чує, а потребує підтвердження всьому), непоштивість (молоді люди впевнені, що всі мають їх поважати, а от їхню повагу ще треба заслужити), експресивність (висловлення своїх думок прямо, сміливо й голосно) тощо.

Звісно, цей перелік особливостей покоління Z не повний і не претендує на вичерпність, проте керуючись цими основними орієнтирами при роботі з молоддю освітяни можуть спрямувати свою діяльність на досягнення максимально можливого результату в процесі здобуття та засвоєння знань.

Список використаних джерел:

1. http://ippo.org.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=2556
2. <http://nbnews.com.ua/ru/blogs/169589/>
3. <http://poradumo.pp.ua/cikave/58009-pokolnnya-z-yogo-msce-v-storyi-teorya-pokoln-pokolnnya-x-y-z.html>
4. http://tvoemisto.tv/news/hto_taki_pratsivnyky_novogo_pokolinnya_x_y_chy_z_73495.html
5. <http://ukrainianblog.info/yakymy-vony-vyrosly-molodi-lyudy-pokolinnya-z/>
6. <https://uk.wikipedia.org/wiki>
7. http://vkp.ua/ua/publications/articles/how_to_manage_gen_z_employees_successfully/
8. <http://www.hitfm.ua/happy/best/9072-pokolinnia-z-2015-09-23/>
9. <http://www.management.com.ua/blog/1325>
10. <https://www.youtube.com/watch?v=x7pQaxPmpt8>

Пузеєва І. Я.,
заступник директора з навчально-виховної роботи
Золотоніської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 3
Золотоніської міської ради Черкаської області

РОЛЬ МЕДІАОСВІТИ У СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ

У даній статті розкривається роль шкільного видання у формуванні особистості учня та забезпеченні права на вільне висловлювання своєї думки. А також можливості використання шкільного інтернет-сайту для публікації учнівських статей.

Загальноосвітній заклад в сучасних умовах функціонує в умовах глобальної інформатизації суспільства. Щодня посилюється вплив мас-медіа на світогляд особистості, зокрема на формування її соціальних, моральних, художніх, естетичних цінностей та інтересів. [1] З одного боку це сприяє розширенню кругозору учнів, а з іншого суттєво обмежує простір природної життєдіяльності, зокрема, зменшуючи час для колективних дитячих ігор, навчання, читання, спільних дій з дорослими й однолітками, «живого» спілкування з ними тощо.[3]

В інформаційному суспільстві з'явилося нове явище – медіасоціалізація, що полягає в зміні традиційних способів входження дитини в світ дорослих, коли основні орієнтири щодо взаємодії із соціумом та формування власної ідентичності дитина отримує під впливом медіа, а не внаслідок взаємодії в сім'ї. Сфера відносин з дітьми з медіа (теле-, кіно-, відеопродукцією, Інтернетом та соціальними мережами) є мало контрольованою дорослими. Відповідно діти все більше копіюють моделі поведінки улюблених акторів, кіногероїв, публічних людей, а вплив на виховання батьків та вчителів стає меншим.

Сучасне покоління дітей – це покоління Інтернету та новітніх технологій, тому формування особистості повинне здійснюватись в цих умовах, а не відкидати їх. Завдання дорослих полягає у тому, щоб навчити дитину використовувати сучасні технічні засоби на благо її розвитку та критично відноситися до потоку інформації, з якою діти стикаються повсякчас.

Метою впровадження курсу «Медіаосвіта та медіаграмотність» у навчальних закладах є формування у вихованців здатності критично оцінювати медіатексти та медіаповідомлення. Більшість експертів пов'язують подальші перспективи розвитку медіаосвіти з можливостями її інтеграції до різноманітних дисциплін. [4] Найефективнішим засобом реалізації є формування практичних навичок через створення власних медіапродуктів.

У Золотоніській загальноосвітній школі I-III ступенів № 3 Золотоніської міської ради Черкаської області таким медіапродуктом є шкільна газета та шкільний сайт. Більше 10 років у нашій школі існує видання під назвою «Шкільний калейдоскоп». Її основною метою є

забезпечення права на вільне висловлення всіх учасників навчально-виховного процесу. Що ж до шкільного веб-сайту, то він існує з 2007 року і неодноразово був переможцем і лауреатом медійних конкурсів, має визнання не тільки на Всеукраїнському, а й на Міжнародному рівні.

Під час роботи над створення нового випуску друкованого видання учні набувають навичок самостійно знаходити необхідну інформацію, аналізувати та інтерпретувати факти, створювати та оформлювати медіатекст, працювати в команді.[3]

На сторінках газети висвітлюються події шкільного життя, друкуються поетичні та літературні твори наших учнів. Така діяльність сприяє згуртуванню дитячого колективу, розвитку громадської думки, процесу соціалізації учнів, ефективнішому входженню в доросле життя.

Написання статей для газети чи сайту – це спосіб самореалізації особистості учня. Дитина отримує можливість висловити свою думку, показати своє бачення на окремі події. Завдяки небайдужому ставленню до подій сьогодення з'являються учнівські статті, присвячені новітнім героям.

Зустріч з воїном. Нещодавно до нашої школи на запрошення Удода Миколи Івановича завітав колишній учень, а тепер військовий – Хорольський Віктор. Спочатку Віктор розповів про своє учнівське життя, про перші уроки допризовної підготовки юнаків, про навчання на військовій кафедрі одного з Київських вузів, де й отримав звання молодшого лейтенанта.

Його перебування на фронті розпочалось 11 листопада. Віктор став командиром вогневого взводу і служить зараз в 44-й артилерійській бригаді.

Учасник АТО розповів про боєдатність української армії, про техніку, про зброю, про своє поранення. Він згадав про стосунки між бійцями, які захищають наші кордони та подякував волонтерам школи за їхню безкорисливу допомогу.

Хорольський Віктор представлений до нагородження орденом "За мужність". В кінці зустрічі відповів на запитання.

Всі присутні щиро подякували Вікторові за цікаву та змістовну розповідь

(Іващенко Яна, учениця 10 класу)

Шкільна газета повинна бути не лише інформаційним бюлетенем, а й засобом для реалізації літературної та поетичної творчості учнів.

Лист солдату

Привіт невідомий солдате! Пишу я тобі на кордон.

Молюся за тебе, мій адресате, стою на колінах я перед ікон.

Здоров'я для тебе, прохаю у Бога, терпіння та довгих років.

Хай скатертю стелиться кожна дорога з пустинних далеких степів.
Воюєш за мир та свободу, тримаючи прапор в руках,
За честь українського роду прославлений в сивих віках.
Як хочеться миру, добра і тепла, усміхнених мам та щасливих дітей.
Щоб наша країна, як квітка цвіла, росила відважних, славетних людей.
Я маю велику надію, що скоро скінчиться війна.
Солдати також мають мрію, держава – надійна й міцна.

(Зубенко Лілія, учениця 3-А класу)

За допомогою газети поширюється інформація про життя класних колективів, успіхи у навчанні, участь у громадському житті школи.

Активними читачами шкільної газети є не тільки діти, а й батьки, особливо молодших класів. Тому класні керівники через написання статей можуть впливати на процес виховання своїх учнів.

Зігріти душу дитини

Про що мріють сучасні батьки? Куди ведуть їх мрії? Звичайно, до сонячних промінчиків, які спустилися до нас з небес, бо ці промінчики – це наші діти. Як їм зараз нелегко зростати в цьому хаосі, у величезній напрузі боротьби добра і зла. Так хочеться зігріти їх душу, захистити своєю любов'ю, прожити разом із ними цей відповідальний період їхнього життя.

Мої батьки – сучасні батьки. Любов до дітей підказує їм потрібні форми й методи спілкування. Приємно чути від батьків про те, що вони ніколи не відмовляють дитині в проханні почитати їй; допомагають знайти відповіді в книзі, словнику чи Інтернеті; спілкуються з друзями своєї дитини, допомагають організувати ігри та дозвілля.

Лише через радість і позитивні емоції пролягає успішний шлях до знань. Про це ми й говорили на наших батьківських зборах.

Батьки намагалися разом відповісти на ряд питань:

- Чи можу я у будь-який момент залишити всі свої справи і зайнятися дитиною?
- Чи можу я порадитися з дитиною, не дивлячись на її вік?
- Признатися дитині в помилці? Вибачитися перед дитиною?
- І нарешті, поставити себе на місце дитини?

Щодня діти звертаються до батьків із різноманітними запитаннями, проханнями. Завдання батьків - почути їх і відповісти. Якщо ми допомагаємо дитині з радістю, то душа її наповнюється любов'ю. А любов – це найнадійніший фундамент спокійного дитинства.

Раджу батькам хоч один день на тиждень провести без нотацій: не підганяти дитину, не смикати по дрібницях, не дорікати за помилки, не порівнювати ні з ким; радіти

найменшим успіхам. Давайте разом спробуємо налаштуватися на споконвічне бажання жити в щасливій родині, в злагоді, радості, взаємній повазі та любові. Знайдіть, за що можна подякувати своєму малюкові. Впевнена, що невеличкі знаки уваги тільки зміцнять родинне гніздечко, а в очах дітей засяє щастя.

А ще я хочу подякувати своїм батькам за підтримку, за допомогу, за їхнє розуміння й терпіння.

(Дубенець Наталія Владиславівна, класний керівник 1-А клас)

Шкільне видання створюють передусім для учнів, тому потрібно орієнтуватись на їхні інтереси й потреби. Значний відрізок вільного часу підлітки проводять в Інтернеті. Щоб залучити більшу кількість учнів до перегляду статей та фоторепортажів, що були надруковані в газеті, значна частина матеріалу розміщується на шкільному сайті, модераторами якого є і журналісти газети. При цьому за наявності доступу до Інтернету учні отримують можливість переглядати матеріали не лише з комп'ютера, а й зі смартфона. [2]

Результатом впровадження медіаосвіти в навчальному закладі є розумне, критичне сприймання учнями сучасного українського і світового інформаційного простору та можливість для реалізації творчого потенціалу школяра.

Список використаних джерел:

1. Захаркіна С. Виховання патріотизму засобами медіаосвіти / С. Захаркіна, Л. Шамрай. // Заступник директора школи. – 2016. – №7. – С. 22–27
2. Коваленко П. Інтеграція соціальних мереж та шкільної газети / Павло Коваленко. // Заступник директора школи. – 2016. – №7. – С. 33–37.
3. http://elibrary.kubg.edu.ua/366/1/O_V_Petrynko_PMSaSWMIS.pdf
4. http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/mediaosvita/vprovadzhennya_mediaosviti_u_shkolakh_rezultati_doslidzhennya.

ЦАРИННА Л. Г.,
вчитель музичного та образотворчого мистецтва
Смілянської ЗОШ І-ІІІ ступенів №7
Смілянської міської ради Черкаської області

ХМАРНІ ТЕХНОЛОГІЇ В РОБОТІ КЛАСНОГО КЕРІВНИКА

Хмарні технології - це парадигма, що припускає віддалену обробку та зберігання даних.

Хмара - це якийсь центр, сервера бо їх мережа, де зберігаються дані і додатки, що з'єднуються з користувачами через Інтернет.

У науковій та педагогічній спільноті активно обговорюється питання, як можна використати Інтернет-технології, щоб забезпечити молодих людей високоякісною освітою і дати їм шанс на краще життя. Такі технології як web-2, віртуальні, хмарні радикальним чином змінюють навчальні заклади, навчально-виховний процес, природу освіти та її доступність.

В даний час навчання дітей неможливе без використання сучасних технологій навчання. Мова, насамперед, йде про методики застосування в навчальному процесі інформаційно-комп'ютерних технологій.

Питання використання засобів хмарних технологій для організації роботи навчального закладу, педагогів вченими власне не досліджувалося, або тільки починає вивчатися. Тому я поставила перед собою мету - визначити форми та необхідні компоненти використання хмарних технологій вчителем початкової школи, зокрема вчителя, який працює із дітьми з особливими потребами; види діяльності, що підтримуються у хмарі, можливості використання хмарних технологій для організації «віртуального класу», «віртуального уроку», визначити структурні елементи та переваги впровадження очно-дистанційного навчання для учнів мого класу.

Хмарні технології дозволяють зберігати, редагувати, а так само ділитися цікавими файлами і документами з друзями, колегами та учнями. Даною технологією зацікавлені такі комп'ютерні компанії гіганти як: Google, Microsoft які створили і просувають в маси свої продукти, адаптовані і під професію педагога.

Потреба в подібних сервісах для освіти продиктована необхідністю мати приватний ресурсний простір вчителя, учня і, як варіант, батьків, які можуть перетинатися певним чином, створюючи групи.

Завдяки зростанню популярності хмарних технологій, для навчальних закладів з'являються нові можливості організації навчальним процесом. Сьогодні можна виділити два напрями організації навчального процесу — це із сервісами Google та Microsoft.

Впровадження хмарних технологій у процес навчання учнів класу забезпечує позитивні тенденції у формування інформаційної компетентності учнів та їх батьків.

Якісно інший рівень отримання сучасних знань - учні отримують можливість перебувати в процесі навчання в будь-який час і в будь-якому місці, де є Інтернет;

Більш ефективний інтерактивний навчальний процес;

Можливість швидко створювати, адаптувати і тиражувати освітні послуги в ході навчального процесу;

Можливість для учнів здійснювати зворотний зв'язок з вчителем шляхом оцінки та коментування пропонованих їм освітніх сервісів.

До основних характеристик хмарних обчислень відноситься: самообслуговування, широкий доступ до мережі, об'єднання ресурсів, швидка еластичність, вимірювання обслуговування.

Самообслуговування. Учні (за допомогою батьків) надано можливість працювати із комплектом електронної наочності, тестами, додатковою літературою, працювати із рекомендаціями вчителя в мережі у хмарі, доступ до якої було надано вчителем.

Широкий доступ до мережі. Можливість доступну учня, його батьків, вчителя до мережі засобами стандартних механізмів, стимулюючи використання для цього мобільних телефонів, планшетів, ноутбуків чи домашніх комп'ютерів, що підключені до мережі Інтернет.

Об'єднання ресурсів. Обчислювальні ресурси об'єднуються для обслуговування декількох учнів для використання багатокористувацької моделі.

Хмарне сховище моїх даних – он-лайн сховище, в якому зберігаються матеріали уроків: плани уроку, дидактичний матеріал, навчальна комп'ютерна презентація до уроку, добірка файлів для організації фізкультхвилинок, музичні та відео файли тощо.

До основних характеристик хмаро орієнтованого навчального середовища я відношу: гнучкість, структурованість, інноваційна діяльність учня.

Гнучкість – учень може взаємодіяти з вчителем індивідуально, займатися у зручному для себе місці у своєму власному темпі і ритмі, приділяти кожній темі (уроку) стільки часу, скільки потрібно для засвоєння навчального матеріалу йому особисто.

Структурованість – систематизація навчальних матеріалів, відповідно до навчальних планів і програм (власне матеріал кожного наступного уроку з предмету).

Інноваційна діяльність учня – вмотивована, активна, динамічна, розумова і емоційна діяльність учня з використанням хмарних технологій як під час навчання, так і під час виконання домашніх робіт, в ході повторення чи закріплення, підготовки до наступного уроку чи до уроків узагальнення. Це спонукало мене до створення відповідних демонстраційних матеріалів, підбору додаткових завдань.

Суб'єкти хмаро орієнтованого навчального середовища – це вчитель, учні та батьки мого класу.

Документи Google - це безкоштовний набір веб-сервісів у формі програмного забезпечення, а також інтернет-сервіс хмарного зберігання файлів з функціями файлообміну, що розробляється Google.

Документи, що створюються користувачем, зберігаються на спеціальному сервері Google, або можуть бути експортовані в файл. Це одна з ключових переваг сервісу, оскільки

доступ до введених мною даних можу здійснювати з будь-якого комп'ютера, підключеного до Інтернету (при цьому доступ захищений паролем).

Документи Google являють собою онлайнний офіс, який включає в себе повноцінні інструменти для створення текстових документів, електронних таблиць, наочних посібників, PDF-файлів та презентацій, а також їх спільного використання та публікації в Інтернеті. Такими документами може бути не тільки шкільна документація (плани, аналізи, звіти, характеристики, інформації тощо) а і електронні дидактичні демонстраційні матеріали вчителя для уроку, підготовлені учнями електронні повідомлення, реферати, презентація проектів тощо. То ж за такими документами майбутнє.

Сервіс надається в рамках особистого простору, в якому за замовчуванням вже створені папки «Документи», «Фотографії». У цих папках я розміщую свої особисті ресурси і можу при необхідності дати до них доступ учням, їхнім батькам, колегам, адміністрації. Крім того, можу синхронізувати обрані папки на своєму комп'ютері із папками в сервісі My Disk (Мій диск).

Я звернула увагу на те, як можна використовувати цей сервіс для підготовки до уроків і не тільки ...

Прикладом може слугувати представлена мною сторінка вчителя-предметника, на якій розміщуються документи як на сайті школи так і на Google диску. Вони створюються як звичайний текстовий документ зі звичним нам інтерфейсом або як звичайна комп'ютерна презентація. Кликнувши на певному документі відкривається вікно для перегляду, редагування, чи зберігання документу.

Для того щоб не мати залежності від носіння флеш-дисків, презентації до уроків, наші педагоги і я, в тому числі, працюємо за допомогою Google диску. Створені таким чином документи, презентації можна відкрити як в навчальному кабінеті школи, де є підключення до Інтернету так і за її межами.

Якщо йде робота в проекті, де працює кілька учнів, то доступ матимуть всі учасники проекту, а вчитель матиме можливість цю роботу контролювати та направляти чи допомагати.

Таким чином, учитель може в будь-який час зайнятися перевіркою виконаних завдань зі свого будинку або зі школи, виставити оцінки в електронний журнал групи і написати зауваження, написати план уроку. А у школі на уроці вже зайнятися консультуванням і розбором помилок. Також можна давати новий матеріал, розміщуючи його в ресурсах групи, у вигляді текстів, посилань на Інтернет - ресурси. Перевагою такого підходу також може бути перенесення акценту з роботи на уроці в школі на самостійну роботу учня.

Необхідні компоненти для використання хмарних технологій: Інтернет, комп'ютер (планшет, мобільний телефон, нетбук, ноутбук), браузер, компанія, яка надає послуги хмарних технологій, навички роботи з Інтернет та веб-застосунками.

Види діяльності які намагатимусь підтримувати у хмарі:

- комунікація,
- колаборація,
- кооперація.

Комунікація — цей процес обміну інформацією (електронними наочностями, фактами, ідеями, тощо) між класним колективом та вчителем. Особливо важливим це стає в умовах навчання дітей з особливими потребами, яким важко переміщатися, або які часто хворіють, через що можуть не бути присутніми на уроці чи позакласних заходах.

Колаборація – цей процес спільної діяльності для мого класу застосую для досягнення наших спільних цілей для обміну знаннями, навчання і досягнення згоди, виконання спільного проекту тощо. Цей процес вимагатиме керівництва з мого боку як вчителя.

Кооперація – співробітництво, взаємозв'язок колективу мого класу у процесах нашої діяльності.

Більшість учнів із задоволенням вчать новим технологіям, розвивають інтелектуальні здібності. Сучасних дітей ніхто не вчить користуватися складними мобільними телефонами – вони навчаються майже самостійно, а вже потім життя не уявляють без цього пристрою. Проблема постане в перших зусиллях налагодити взаємозв'язок спочатку з батьками, а вже потім і з учнями засобами глобальної мережі Інтернет.

Наступне питання – це інформаційно-комунікаційна освіта батьків, та учнів через батьків. Такий взаємозв'язок можливий при позитивній мотивації спільного навчання учнів вчителем та батьками, у бажанні батьків продовжити власне навчання разом із своєю дитиною.

Виходячи з цього я бачу потребу у підвищенні свого рівня використання інформаційно–комунікаційних технологій, у продовженні формування власного електронного портфолію, у створенні умов для залучення батьків до активної участі у житті своєї дитини та їх вчасного інформування. У перспективі бачу потребу у включенні інтерактивних елементів до вже створених комп'ютерних презентацій. Є проблеми – спільно з батьками шукатимемо шляхи їх вирішення. Для мене одним із шансів у вирішенні цих проблем є "хмарні" технології та сервіси.

Без перебільшення можна стверджувати, що це саме ті технології, що покликані розвантажити нас вчителів, допомогти у досягненні поставленої мети. Зручно, що більшість хмарних сервісів мають свої мобільні застосунки для більш зручної роботи з ними на планшетах та смартфонах, що дозволяє фактично мати постійний зв'язок з усіма даними і усіма учасниками навчального процесу.

Хмарні технології - це не тільки майбутнє, багато в чому це вже і сьогодення. Справжні хмари у небі для нас звичні – стануть звичними і інформаційні хмари.

Навчання прямує до хмар і я з моїм класом теж.

Список використаних джерел:

1. Алексанян Г. А. Использование облачных сервисов Яндекс при организации самостоятельной деятельности студентов СПО [Текст] / Г. А. Алексанян // Педагогика: традиции и инновации (II): материалы междунар. заоч. науч. конф. (г. Челябинск, октябрь 2012 г.). — Челябинск: Два комсомольца, 2012. — С. 150-153.
2. Ворон М. Множинний інтелект: від теорії до практики / М. Ворон, Ю. Найда / [Електронний ресурс]. – <http://osvita.ua/school/theory/1740/> – Назва з екрану.
3. Литвинова С. Г. Методика використання технологій віртуального класу вчителем в організації індивідуального навчання учнів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.10 "Інформаційно-комунікаційні технології в освіті" / С. Г. Литвинова. – К., 2011. – 22 с.
4. Морзе Н.В. Як навчати вчителів, щоб комп'ютерні технології перестали бути дивом у навчанні? / Н.В. Морзе // Комп'ютер у школі та сім'ї. - №6 (86). – 2010. – С.10-14.

ЦАРИННА Л. Г.,
вчитель музичного та образотворчого мистецтва
Смілянської ЗОШ І-ІІІ ступенів №7
Смілянської міської ради Черкаської області

МЕДІАОСВІТА З МУЗИЧНОГО ТА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

Необхідність медіаосвіти є сьогодні нагальною. Глобальна інформатизація суспільства, масивні й нестримні потоки інформації є тому причиною. Освітня галузь мала б відреагувати на цю тенденцію значно раніше, бо ж освіта має йти попереду змін, а не наздоганяти їх.

Сучасні діти від народження занурені в насичену інформаційну сферу завдяки інтенсивному розвитку комп'ютерних технологій, засобів масової інформації та комунікації.

З одного боку, це ставить сьогодні перед освітою проблему формування культури сприйняття та аналізу мультимедіа інформації, яка тісно пов'язана з проблемою розвитку візуального та образного мислення дитини. З іншого боку, багате аудіо - візуальною інформацією середовище мас-медіа протистоїть вербальній формі передачі інформації в

школі, що негативно проявляється на якості та ефективності освіти в цілому. Це протиріччя пов'язане в більшій мірі не стільки з труднощами матеріального і технічного характеру, скільки з негативним відношенням педагогів до роботи в середовищі мультимедіа.

Сьогодні актуальною проблемою освіти є формування у педагогів культури сприйняття і засвоєння мультимедіа інформації, навичок роботи в мультимедійній сфері. Значення і зміст медіаосвіти розглядається в ряді публікацій, в яких підкреслюється, що «медіа освіта сьогодні повинна стати частиною неперервної освіти від дитячого садочка до ВУЗів... Медіаосвіта покликана готувати підрастаюче покоління до життя в нових інформаційних умовах, навчити вчителя повноцінно сприймати різноманітну інформацію, розуміти її, усвідомлювати її можливі наслідки та вплив на психіку людини, оволодівати способами спілкування на основі вербальних і візуальних форм комунікації».

ІКТ сьогодні є найбільш потужним і дієвим засобом, як з естетичної активності школярів, так і у формуванні у них естетичного інтересу, від якого буде залежати подальший естетичний розвиток особистості. Так як засвоєння мистецтва на різних вікових ступенях здійснюється завдяки інтегрованій діяльнісно-практичній роботі на уроці, яка проявляється в полі художньої діяльності, то це значно активізує увагу учнів і спонукає їх до творчої діяльності. У цьому випадку особистість учителя, його артистизм і знання впливають на учня з достатньою силою і залишаються найбільш істотними на тривалий період. Майстерність і захопленість вчителя, його духовний світ і прагнення до створення прекрасного навколо себе і дитини є першою сходинкою для розкриття творчого потенціалу школяра, для його самовизначення і самореалізації в естетичній діяльності.

Тому сьогодні, коли комп'ютерні технології проникли буквально у всі сфери діяльності людини, вчитель музичного та образотворчого мистецтва, може розраховувати на комп'ютер, як на електронного асистента в навчальному процесі. Отже, в таких умовах роль учителя значно змінюється. Він перестає бути джерелом інформації, а стає організатором навчально-пізнавальної діяльності школярів.

Доцільним є практична реалізація виконання конкретно діяльнісно-практичної сторони уроку, яка можлива на етапах закріплення пройденого матеріалу, а також у процесі засвоєння нової теми. У цьому випадку учням пропонується матеріал для самостійного дослідження, засвоєння і закріплення нової теми.

Запровадження інформаційних технологій на уроках художньо-естетичного циклу забезпечує вирішення завдань всебічного розвитку природних, творчих здібностей учнів, а саме:

1. фантазії і художньої уяви;

2. асоціативного сприйняття і мислення на основі художнього і музичного матеріалів;
3. розуміння поняття ритму в природі і мистецтві;
4. відчуття простору, форми, контрасту, динаміки, кольорової палітри.

Протягом навчального року я намагалася якомога більше застосовувати ІКТ на своїх предметах, адже специфіка моїх предметів, методика їх викладання й методичні прийоми дозволяють в процесі уроку пропонувати учням виступити в якості композитора, виконавця, слухача, сценариста, режисера, художника чи критика. На своїх уроках використовую такі форми роботи з ІКТ, які сприяють пробудженню інтересу до музики та образотворчого мистецтва у школярів різного віку, розвитку музичних та художніх здібностей, навичок імпровізації, створення музики чи власної картини. Інтерактивний принцип музично-творчої діяльності дозволяє мені залучати таким чином до високохудожніх та музичних цінностей всіх бажаних школярів, які не мають ніякої музичної та художньої підготовки. Це дозволяє мені значно розширити коло зацікавлених учнів, залучати їх у процес музикування та образотворчості, формувати досить хороший естетичний смак.

Використання комп'ютера на уроці створює можливості для розвитку зорової пам'яті, фантазії, формування у дітей естетично - гармонійного світосприйняття.

Мультимедіа–презентація є одним з найбільш поширених засобів унаочнення навчального матеріалу. Інформативність електронних презентацій набагато вище традиційних за рахунок мультимедійності – наявності не лише тексту і графіки, але й анімації, відео та звуку. Мультимедійні презентації надають можливості здійснювати віртуальну взаємодію користувача з об'єктами або процесами пізнання, які знаходять своє відображення на екрані. Іншими словами, використання мультимедіа-презентацій дозволяє створювати інформаційний і візуальний образ об'єкту, який досліджується, імітувати реальність за допомогою участі в процесах, що відбуваються на екрані.

Використання мультимедіа - презентацій дозволяє вчителю зручно й ефективно візуалізувати статичну й динамічну інформацію, самостійно готувати завдання, підбирати навчальний матеріал. Що відповідає змісту конкретної теми будь-якої базової дисципліни.

Спостереження за учнями в ході інтегрованих уроків музичного та образотворчого мистецтва, зокрема, при ознайомленні з творчістю Антоніо Вівальді та слуханні його альбому «Пори року», зокрема, «Зима», учні 5-х класів на уроці слухали твір, а вдома намагалися створити власне бачення почутого (або малювали малюнок, або знаходили в Інтернеті відповідні картини чи ілюстрації), а по закінченні ми разом створили фільм, де звучав твір А. Вівальді та перегорталися сторінки альбому з учнівських робіт, показали, що в момент створення фільмів чи презентацій засобами нових комп'ютерних технологій

активізуються фантазія, логічне мислення, цілісне бачення, комплексне сприйняття. В процесі такої творчої діяльності учням дається можливість самому побути в ролі «художника», «сценариста», «режисера» чи «композитора», що сприяє значному підвищенню навчально-пізнавальної активності та інтересу учнів до предметів художньо-естетичного циклу, а засоби мультимедіа розкривають широкий діапазон спілкування учнів з високохудожніми творами мистецтва, які сприяють формуванню творчої особистості, розвитку його образного мислення, а головне формуванню полі художньої свідомості і духовного розвитку.

Під час проведення занять, крім вокально-хорової роботи були проведені такі форми роботи, зокрема, як опанування музичної грамоти, бесіди, проект «Послухай свій голос», а саме цікавим фрагментом на уроці є запис голосу учнів під час розучування пісні на диктофон (мобільний телефон) – це дає можливість учням почути їхні помилки у виконанні музичного твору.

Використання мультимедійного обладнання на уроці музики дозволяє найбільш глибоко освоювати матеріал таких тем, як:

- 1 клас - «Про що розповідає музика?», «Музика навколо нас»;
- 2 клас – «Типи музики», «Виразжальне та зображальне в музиці», «Основні музичні жанри», «Мова музики»;
- 3 клас - «Інтоніяція», «Розвиток музики» і «Форми музики»;
- 4 клас - «Музика мого народу» та «Музика народів світу»;
- 5 клас - «Музика як вид мистецтва», «Народна музика», «Професійна музика», «Взаємодія музики з іншими видами мистецтва»;
- 7 клас - «Музичний образ», «Музична драматургія»;
- 8 клас - «Музика і сучасність» та ін.

Для сучасної дитини молодшого шкільного віку важливе вміння знаходити, відбирати і обробляти необхідну інформацію. Отже, важливо навчити дитину відбирати інформацію, тобто треба познайомити її з електронними енциклопедіями, відвідати разом з нею віртуальні музеї, виставки, зробити «подорожі» в інші міста і країни, прилучитися до шедеврів світової культури. Зокрема, при вивченні в 2 класі тем «Опера» та «Балет» учні створюють альбоми з ілюстраціями про оперні театри та про балетне мистецтво. Хочу зазначити, що в створенні таких творчих завдань допомагають виконувати учням батьки, адже якщо останні зацікавлені в позитивному результаті знань їхніх чад, то це говорить про те, що батьки піклуються і переживають за своїх дітей і відносяться небайдуже до процесу навчання. Звісно, батьки допомагають відшукати в мережі Інтернет відповідні ілюстрації чи

до прослуханих творів чи про балет тощо і більше доносять інформації про такі важливі сайти.

Мультимедійна комп'ютерна система здатна забезпечувати широкий діапазон наочного матеріалу з використанням звуку та анімації, протягом усього уроку підтримувати стійкий інтерес учнів на високому рівні, здійснювати інтеграцію таких шкільних предметів, як музика, образотворче мистецтво тощо.

Одним із головних елементів шкільної системи медіа освіти є створення шкільного сайту, на сторінках якого я намагаюся теж висвітлювати життя з художньо – естетичного напрямку. Створила також свій власний сайт «Мистецька зала», де можна переглянути як колегам, так і учням та батькам фрагменти з нашого шкільного мистецького життя.

Мною було створено ряд мультимедійних презентацій для різних позакласних заходів, зокрема, таких як «Ми за здоровий спосіб життя», День Матері, річниця перепоховання Т.Г.Шевченка, Конкурс військово-патріотичної пісні, Масляна.

Тож естетичне виховання та освіта учнів та нас, педагогів, у сучасному столітті на різних рівнях засобами новітніх комп'ютерних технологій є і залишається однією з важливих направляючих на шляху сходження Людини до духовності.

Список використаних джерел:

1. Зражевська Н. І. Масова комунікація і культура: Лекції / Зражевська Н. І. – Черкаси: Брама – Україна, 2006. – 172 с.
2. Казаков Ю. М. Педагогічні умови застосування медіаосвіти в процесі професійної підготовки майбутніх учителів / Казаков Ю. М. Автореф. канд. педаг. наук за спец. 13.00. 04 – теорія та методика професійної освіти. – Луганськ, 2007. – 21 с.
3. Медіакультура особистості; соціально-психологічний підхід: навчально-методичний збірник / О. Т. Баришполець, Л. А. Найдьонова, Г. В. Мироненко, О. Є. Голубєва, В. В. Різун та ін.; За ред. Л. А. Найдьонової, О. Т. Баришпольця. – К.: Міленіум, 2009. – 440 с.
4. Онкович Г. В. Медіаосвітні технології і компетентнісний підхід / Онкович Г. В. Реалізація європейського досвіду компетентнісного підходу у вищій колі України: матеріали методологічного семінару. – К.: Педагогічна думка, 2009. – С. 206 – 217.